

פ ר ט י - כ ל

ישיבה ס/שכ"ז של הממשלה
ט"ו בתמוז תשכ"ז - 23.7.67

נכחו השרים: פ. ספיר - יו"ר, י. אלון (מסעיף 661), ז. ארן, מ. בגין, י. בורג, מ. בנטוב, י. ברזילי, ח. גבתי, י. גלילי (עד סעיף 670), מ. דיין (מסעיף 660), ז. ורהפטיג, י. ישעיהו, מ. כרמל, י. ספיר, מ. קול, ח.מ. שפירא, י.ש. שפירא, ז. שרף, א. ששון.

נעדרו השרים: ל. אשכול (חולה),
א. אבן (בחו"ל).

י. עוזאי - מזכירת הממשלה

- סדר היום: 654. הצטרפות ישראל לתיקונים משנת 1966 לאמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים, 1960
655. אישור האמנה הבינלאומית בדבר הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט המפליגים בים, 1957
656. אישור תיקונים לאמנה הבינלאומית בדבר הקמת הארגון האירופאי והים-תיכוני להגנת הצומח
657. הצטרפות לאמנות מועצת אירופה: (1) בעניין הסגרה; (2) בדבר עזרה הדדית בעניינים פליליים
658. אישור הסכם מסחרי והסכם לשיתוף פעולה כלכלי וטכני-מדעי בין ישראל לבין הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה
659. מינוי סגן לשר האוצר
660. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס. 2), תשכ"ז-1967
661. הצעת חוק המקדמה, תשכ"ז-1967
662. אישור הצעת חוק רישום פטירות חיילים שנספו במערכה, תשכ"ז-1967
663. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון מס. 5) (הגדלת תשלומים לנתמכי נפקדים ולנפקדים), תשכ"ז-1967
664. אישור הצעת חוק שירות בטחון (נוסח משולב) (תיקון מס. 5)
665. אישור הצעת חוק מילווה פיתוח (תיקון מס. 6), תשכ"ז-1967
666. תזכיר להצעת חוק בתי משפט (תיקון), תשכ"ז-1967
667. חידוש מינויה של המועצה הלאומית לכח אדם
668. סקירה
669. הצעת חוק תחנת הכח תל אביב, תשכ"ז-1967
670. ערעור על ההחלטה בדבר פינוי שדה דב

רשמו: י. מימון
ל. צ'סנר

654. הצטרפות ישראל לתיקונים משנת 1966 לאמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים,
1960 (נספח מס. 272 אשר נשלח אל חברי הממשלה)

שר האוצר פ. ספיר:

נתבקשתי על ידי ראש הממשלה, שהוא מצונן, לנהל את הישיבה, ואני עושה זאת. אנחנו רוצים לדון במספר סעיפים, לא בעניינים מדיניים ולא בעניינים בטחוניים.

קודם אנחנו רוצים לאשר מספר אמנות. סעיף כ"ב:
 הצטרפות ישראל לתיקונים משנת 1966 לאמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים, 1960.

שר התחבורה מ. כרמל:

אלה הם עניינים טכניים, אין שום בעיות.

מ ח ל י ט י ס: א. מדינת ישראל תצטרף לתיקונים לאמנה הבינלאומית לבטיחות החיים בים משנת 1960, כפי שנתקבלו ביום 30 בנובמבר 1966. (התיקונים שמורים במזכירות הממשלה).

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

655. אישור האמנה הבינלאומית בדבר הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט המפליגים
בים, 1967 (נספח מס. 273 אשר נשלח אל חברי הממשלה)

שר התחבורה מ. כרמל:

גם כאן רק עניינים טכניים.

מ ח ל י ט י ס : א. לאשרר את האמנה הבינלאומית בדבר הגבלת אחריותם של בעלי כלי שיט המפליגים בים, שנחתמה בבריסל ביום 10 באוקטובר 1957.
(נוסח האמנה שמור במזכירות הממשלה).

ב. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע החלטה זו.

656. אשרור תיקונים לאמנה בינלאומית בדבר הקמת הארגון האירופאי והים-תיכוני להגנת הצומח (נספח מס. 264 אשר נשלח אל חברי הממשלה)

שר החקלאות ח. גבתי :

גם כאן רק עניינים טכניים.

מ ח ל י ט י ס : א. לאשרר את התיקונים המ"ב לאמנה בדבר הקמת הארגון האירופאי והים תיכוני להגנת הצומח, אשר אומצו על ידי מועצת הארגון במושב ה-14 ובמושב ה-16.

ב. תרומתה השנתית של מדינת ישראל לארגון תיכלל בקבוצה ב' של תוספת א', דהיינו 600 לי"ש.

ג. ליפות את כוחו של שר החוץ לבצע ההחלטה הנ"ל.

657. הצטרפות לאמנות מועצת אירופה:

(1 בענין הסגרה; 2) בדבר עזרה הדדית בעניינים פליליים

שר המשפטים י.ש. שפירא:

כאן רק עניינים טכניים.

השר מ. בגין:

האם זה לא יפגע בחוק ההסגרה של המדינה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

זה איננו יכול בשום אופן לשנות את חוק ההסגרה

של המדינה, זה איננו פוגע.

השר מ. בגין:

מה אנחנו עושים?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אנחנו מצטרפים לאמנה בינלאומית.

השר מ. בגין:

בכל זאת ענייני ההסגרה הם עניינים רציניים

מאוד.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

איני מתנגד לדחות את זה לשיבה הבאה. אולי

נשוחח על כך.

הדיון נדחה לשיבה הבאה.

658. אישור הסכם מסחרי והסכם לשיתוף פעולה כלכלי וטכני-מדעי בין ישראל לבין הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה

שר האוצר פ. ספיר:

ראש הממשלה פנה אל מזכירת הממשלה במכתב הבא:

"אודה לך אם תעמידי על סדר יומה של הממשלה את הצעת ההחלטה כדלהלן:

"מחליטים: א. לאשר ההסכם המסחרי על צירופיו

שנחתם בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה בבוקרשט, ביום 14 באפריל 1967; ב. לאשר ההסכם לשיתוף פעולה כלכלי וטכני-מדעי על צירופיו, שנחתם בין מדינת ישראל ובין הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה בבוקרשט, ביום 14 באפריל 1967."

עלי להפנות תשומת לבך לכך שכמה מהצירופים

להסכמים הנ"ל (בעצם כל חליפת המכתבים) הם סודיים."

שר התחבורה מ. כרמל:

אנחנו יודעים את העמדה המיוחדת שיש לרומניה

בקרב הגוש הקומוניסטי בעניינים המדיניים, אבל האם בעקבות המלחמה לא נתגלו איזה קשיים בהקשר להסכמים שנעשו לפני המלחמה?

שר האוצר פ. ספיר:

אין לי רושם שהתגלו קשיים.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

הם רוצים להרחיב ולהאיץ, הם אינם מפסידים.

מ ח ל י ט י ס:

א. לאחר ההסכם המסחרי על צירופיו שנחתם בין מדינת ישראל לבין הרפובליקה

הסוציאליסטית של רומניה בבוקרשט ביום 14 באפריל 1967;

ב. לאחר ההסכם לשיתוף פעולה כלכלי וטכני-מדעי על צירופיו שנחתם בין מדינת

ישראל ובין הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה בבוקרשט ביום 14 באפריל

1967.

ג. ליפות כוחו של משרד החוץ לבצע החלטה זו.

659. מינוי סגן לשר האוצר

שר האוצר פ. ספיר:

אני מבקש לאחר את מינויו של ח"כ צבי דינשטיין

לתפקיד סגן שר האוצר. על פי החוק צריך להביא את זה הנה.

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 11 א(א) לחוק המעבר, תש"ט-1949, לאחר את מינויו

של ח"כ צבי דינשטיין לתפקיד סגן שר האוצר.

660. הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס. 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס' 2),

תשכ"ז-1967

שר האוצר פ. ספיר:

אנחנו מציעים לתת למספר מוסדות הנחות ממס ההכנסה. בינתיים ניתנת הנחה כזו רק למגבית המאוחדת לישראל. מציעים לתת הנחה כזו גם למכון האנקולוגי על שם משה שרת ז"ל לחקר הסרטן. הם יכולים לאסוף סכום רציני, אבל הם רוצים שתינתן להם אפשרות שהתרומות תורדנה מהמס. כלפי המגבית המאוחדת פירוש החוק תהיה הארכת מתן הנחות, לגבי המכון לסרטן זה דבר חדש.

שר הסעד י. בורג:

אני בעד החוק הזה מהרבה בחינות. מן הראוי שנעשה פה למגבית המאוחדת מה שגם באמריקה עושים למגבית המאוחדת. ברור שאנחנו צריכים לבוא לקראת הדבר הזה. ואם מדובר במכון על שם משה שרת, שהיה ראש הממשלה, ובענין שכל אדם מפחד מפניו, אני גם בעד זה. אבל הייתי רוצה שבאחד הימים נשמע בוועדת השרים לענייני כלכלה סקירה על המדיניות בענין זה. נוצר מצב שכולם הם שווים אבל יש כאלה שהם שווים יותר. אני מתכוון לכך שיהיה איזה קו ברור ביחס למוסדות צדקה.

שר השיכון מ. בנטוב:

האם זה ביטול של מס הכנסה על המוסד או זכות

לתורמים לנכות את התרומות ממס הכנסה?

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

זכות לתורמים.

שר האוצר פ. ספיר:

זה קיים כבר 3-4 שנים.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני מציע שיהיה כתוב "לכל מוסדות דת, חסד

וצדקה."

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

אני מציע לבטל את ההצעה למכון על שם משה שרת

ז"ל, וזה מהנימוק שנתן כרגע שר הדתות. עד עכשיו היה הפטור המיוחד הזה רק בנוגע למגבית המאוחדת. זה כבר קיים 6-8 שנים. ברור לגמרי שפטור לגבי מוסד נוסף אומר פתיחת העניין. איני חושב שאי אפשר לדון על פתיחת העניין למוסדות נוספים, אבל זה אינו יכול להיות דרך אגב משום שדנים על מוסד על שמו של משה שרת ז"ל. יותר זול יהיה אם האוצר יתן למוסד זה תמיכה כספית.

שר האוצר פ. ספיר:

יש פה הצעה של ד"ר בורג שבכלל יהיה דיון על

המדיניות בשטח תרומות למוסדות מדע, חינוך, דת, צדקה ובריאות. לזה איש אינו מתנגד. מציעים להביא את זה לדיון בוועדת השרים לענייני כלכלה.

מ ח ל י ט ים:

- א. ועדת השרים לענייני כלכלה תקיים דיון בעניין המדיניות לגבי תרומות למוסדות דת, מדע, חינוך, צדקה, בריאות וכדומה.
- ב. לאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 2), תשכ"ב-1962 (תיקון מס' 2), תשכ"ז-1967, המ"ב, ולהגיש מיד לכנסת.

661. הצעת חוק המקדמה, תשכ"ז-1967

שר האוצר פ. ספיר:

עד היום מייצר מפעל ים המלח 500,000-600,000

טון אשלג לשנה.

השר מ. בגין:

המפעל שהיה בידי הירדנים או שלנו?

שר האוצר פ. ספיר:

המפעל שלנו. היו בירורים בוועדת השרים לענייני כלכלה בהשתתפותו של ראש הממשלה בעניין זה. היא יושבה על המדוכה הזאת בשלוש ישיבות והוחלט להגדיל את התפוקה עד ל-1,000,000 טון או 1,200,000 טון. זה יוכל להיעשות בהשקעה של 80,000,000 ל"י. בהתחלה חשבו לקבל את המימון מאת הבנק העולמי. אבל הבנק העולמי הודיע שבשנים הקרובות לא נראה לו שיוכל להקציב את ההלוואה הזאת - אם זה מחוסר אמצעים, כפי שנאמר לנו, או מתוך זה שיש לנו סכסוך עם חברת קייזר ואחרים, התובעים תשלום נוסף והעניין הוא בדיון בבתי המשפט או

בבוררויות. אולי שר הפיתוח יודע מה מצב העניין. בנק ישראל מוכן לממן את הסכום שעמדו לקבל מהבנק העולמי, אבל על פי חוק בנק ישראל, על פי תקנות בנק ישראל אין הוא יכול לעשות זאת ישירות אלא הוא צריך לעשות זאת באמצעות הממשלה דרך האוצר. משביל זה צריך חוק בכנסת. לאחר שהחוק יאושר כאן יובא בשבועיים הקרובים לכנסת, כי כל התכנון של הרחבת המפעל והגדלתו מוכן וישנה רק בעית המימון.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

האם קבלת החלק הירדני בים המלח אינה משנה את התכנית? אולי אפשר בינתיים להפיק יותר בלי השקעה נוספת? אולי אפשר בלי הרחבה נוספת להגדיל את התפוקה, והרי כפי ששמענו אין השוק העולמי גדול כל כך, והמפעל יוכל לספק את כל צרכי השוק.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מה היה לאחר שהתפוקה הגיעה ל-600,000 טון? מה זה היה מבחינת הרווחיות של המפעל, כושר עמידתו? מה הכוונה במיליון טון? מה רוצים על ידי כך להשיג - יותר רווח או שהמפעל יעמוד אז ברשות עצמו? האם יש בכלל כיסוי לגבי ייצוא? מה המצב של המפעל?

שר הפנים מ.ח. שפירא:

נוסף לשאלות ששאל שר החינוך, מה הסכום שבנק

ישראל צריך לתת?

שר האוצר פ. ספיר:

\$ 14,000,000 שהם 42,000,000 ל"י.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

התכנית הזאת נדונה בישיבות רבות של מליאת ועדת השרים לענייני כלכלה בראשותו של ראש הממשלה, לאחר שוועדה מיוחדת שנתמנתה בראשותו של סגן שר הפיתוח הגישה דין וחשבון והמליצה על הכפלת התפוקה של המפעל. כל התכניות אושרו על ידי ועדת השרים לענייני כלכלה והובאו בשעתו לממשלה. אני הרציתי בממשלה על כל התכנית, ואז הממשלה אמרה, שאם יתברר שוועדת המומחים ההולנדיים, הבודקת את ענין הקיר החוצץ, הדייק ששמו בתוך ים המלח, תמצא זה בסדר - את זאת קבלה עליה לבצע החברה הקבלנית קייזר והיא נכשלה בזאת ועל רקע זה מתנהלים עכשיו משפטים - מאשרת הממשלה באופן עקרוני את התכנית להגדיל את תפוקת המפעל עד 1,000,000 טון או 1,200,000 טון. ראשית כל זה יגביר מאוד את הרנטביליות של המפעל, כי צריך יהיה להוסיף בערך רק 75 פועל על אלה העובדים היום, כדי להביא את המפעל לתפוקה של 1,000,000 טון.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

תפוקה של 400,000 טון על ידי 75 פועלים?

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

כיוון שהטכנולוגיה התפתחה במשך השנים ויש מכוונות חדשות אפשר יהיה להשיג את ההגדלה על ידי תוספת קטנה של פועלים. איני מדבר על מספר הפועלים שיקימו את המפעל, אלא על אלה שיעבדו שם בקביעות לאחר מכן. זה יעלה את הרנטביליות של המפעל. גם את זה מסרתי בממשלה. גם אז שאלת את השאלה הזאת וקבלת את התשובה הזאת. אני מעריך מאוד את השאלה כי היא נוגעת בציפור הנפש של כל הענין, אם אנחנו הולכים להרחבת המפעל.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

42,000,000 ל"י אלה ציפורים יקרות.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

זוהי השקעה שהיא עלולה להעמיד את המפעל על

רגליו באופן רציני.

יכולת לשאול עוד שאלה: איך מתנהלת המכירה של

600,000 טון ומה יהיה לכשנגיע לתפוקה של 1,000,000 טון או 1,200,000 טון - איפה נמכור את הסחורה? אמנם יש לנו עכשיו משבר עם פולין, היא היתה אחד הלקוחות של מפעל ים המלח, אבל עד עכשיו מכרנו את התוצרת, אף על פי שהתחרות כבדה משנה לשנה. אבל דווקא מפני שהתחרות הכבדה, אנחנו רוצים על ידי הכפלת התפוקה להקטין את הוצאות הייצור כדי שנוכל להתחרות ולמכור. התחזית של כל אלה העוסקים בדשנים היא, שאנחנו הולכים לקראת 1970 לצריכה גדולה בדשנים, עקב התפוצצות האוכלוסיה בעולם, עקב הרעב בעולם ועקב העובדה שארצות מתפתחות, הנזקקות עכשיו מעט מאוד לדשנים, תתחלנה להשתמש יותר בדשנים. עד עכשיו ישנו פרדוקס שבדשנים משתמשות הארצות המפותחות, אלה שיש להן דולרים, ולא כאלה שהן בעיקר זקוקות לדשנים, כמו ארצות אסיה, אפריקה ואמריקה הלטינית. גם פעולות האו"ם הולכות בכיוון זה, ללמד את הארצות המתפתחות להוציא בעצמן לחם מן הארץ.

לפי כל התחזיות הכיוון של הכפלת התוצרת של

המפעל הוא בקו הבריא והמוצדק. כמובן שהחלטנו להקים את הקונצרן הכימי. למד החלטנו להקים את הקונצרן הכימי? כי אנחנו רוצים גם להוזיל את הוצאות המכירות בהתחרות הגדולה הזאת וגם לייצר עוד מוצרי ביניים, שאין אנו מייצרים עכשיו, כי למעשה אנחנו מוכרים רק אשלג ופוספט. אנחנו חושבים שהאיחוד של התעשייה הכימית, שהממשלה החליטה עליו, ושזה עכשיו בשלב ביצוע - הקימונו את מועצת המנהלים והם מתחילים לעבוד על תכניות - גם כן יקטין את ההוצאות. עכשיו כל חברה מוכרת לבד

ומוכרחה לחפש שווקים לבד.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

זו תהיה השקעה של קרוב ל-600,000 ל"י על כל

פועל?

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

בתשלובת ערד ההשקעה תהיה גדולה עוד יותר, אולי

1,000,000 ל"י על כל פועל. עלינו להשקיע שם 150,000,000 ל"י והמפעל יעסיק 150-180 פועל. זוהי התעשייה הכימית שהערך שלה בדולרים בייצוא בערך המוסף הגבוה, אבל לא במספר הפועלים שהיא מעסיקה. כל התעשייה הכימית הולכת עכשיו בכיוון זה. אנחנו רוצים עכשיו דווקא להרחיב את התעשייה הכימית.

ענין הרחבת המפעל נבדק ביסודו. זה יעלה את

הרנטביליות של החברה. יש לנו עוד בעיות להתגבר עליהן. בתקופת הבנייה, הביצוע של ההרחבה זה יעסיק למעלה מ-300 פועל, אבל זה לתקופה של שנתיים. איני יודע אם אתם קוראים את החומר שנשלח אליכם. אבל באמצעות מזכירות הממשלה שלחתי לכל השרים את הדינים והחשבונות של המומחים ההולנדיים, שהם מומחים בינלאומיים והם קבעו שכל העבודה של "תרמית" חברה בת של מפעלי ים המלח, מבוצעת בהצלחה. ולכן אין בענין זה מקום לדאגה. כך אומרים המומחים הבינלאומיים מהדרג הגבוה ביותר.

לא קיבלנו שום דבר מירדן. אין שם שום מפעל.

היתה תכנית של "אלייד כמיקלס", שהיא תהיה עכשיו השותפה שלנו בתשלובת ערד על ידי חברה "מדירה", לעבוד שם. לפני מספר חודשים היה פה סגן הנשיא של "אלייד כמיקלס", והוא אמר: "אין אנו הולכים לעשות שום דבר, כי אין שם מפעל וגם לא נפעל להקמת מתחרים לכם."

השר י. ספיר:

לאחר עיון בחומר ברור לי דבר אחד, שאם ההרחבה אינה באה להוזיל את הייצור, אין לצפות לרווחים ממפעל ים המלח, וזה מהרבה סיבות, שבחלקן הן תלויות בנו ובחלקן הן נובעות מההתחרות שהיא היום גדולה יותר מאשר בשעה שהחברה האמריקאית תכננה את המפעל לפי חישוב של רווחיות עצומה.

לכן לפי דעתי אין כאן ברירה ואין כאן חשבון של כדאיות נוספת. אבל נדמה לי שכדאי מאוד, שיחד עם הביצוע הזה יעשו מיד גם את החישובים האחרונים של אותם החסכונות והקימוצים הנדרשים. אין שם ענין של תעסוקה מוסווית, כי שם מספר הפועלים הוא קטן, אבל יש בעיקר ענין בחישובים של הוצאות ההובלה ועוד. אחד הקשיים הוא, שלעת עתה אין זה ברור באיזו מידה יהיו השווקים שלנו באפריקה המזרחית או במזרח הרחוק. לעת עתה השווקים היו במערב. השאלה היא כמו כן, באיזו מידה אפשר יהיה לפתח את מכשירי התחבורה באילת. הדבר הזה חייב להיעשות בלי ברירה. אבל אם לא ייעשו איזה דברים כדי לאפשר את כושר ההתחרות, לא תפתור גם התוספת הזאת את הבעיה עד כדי רווחיות על כל ההשקעה. ההשקעה עד היום הגיעה לסכום של כ-230,000,000 ל"י.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אני מציע לדחות את ההכרעה בנדון זה לשנה אחת. אני זוכר יפה את הוויכוח שהיה בממשלה כאשר דנו על נושא זה. אני חושש מאוד שנעבוד עמשיו בשביל המחסנים ולא יהיו לנו שווקים בהם נמכור. הלואי ונוכל למכור את התפוקה של 600,000 טון.

השר מ. בגין:

מבקש אני שוועדת השרים לענייני כלכלה תבחן אפשרות של שיקום מפעל ים המלח שהיה לפני מלחמת השחרור. צריך לבדוק זאת. הנימוקים הכלליים הם: א) הדבר חשוב בשביל החלק הזה של הארץ; ב) מבחינת התחבורה הריני חושב שעד לאשדוד משם התנאים טובים יותר מאשר מסדום. איני חושב שאפשר להביע פה דעת מומחים. אפשר לזמן מומחים לדיון. אבל אני הייתי סובר שלא כדאי לומר "קדיש דרבנן" על האפשרות של שיקום המפעל הקודם. הייתי מבקש שהוועדה תבחן את האפשרות.

שר האוצר פ. ספיר:

אין כל קושי שהוועדה תבחן את האפשרות. על הענין הוחלט פה כבר מזמן והוא עבר בחינות ובדיקות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בינתיים חל שינוי.

שר האוצר פ. ספיר:

אבל אפשר לבחון תמיד עוד הפעם. אפשר גם לבטל

החלטה קודמת.

אני צריך עכשיו לשאול: האם קושרים את ההחלטה על אישור הלוואה בסכום של 14 מיליון דולר בבדיקת אפשרות של שיקול המפעל בעבר הירדן?

השר מ. בגין:

אינני מתנה.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני כלכלה מס. כל/192 מיום י' בתמוז תשכ"ז (18.7.67):

(א) (ברוב קולות) לאשר הצעת חוק המקדמה ולהגישה מיד לכנסת.

(ב) משרד הפיתוח יבדוק את האפשרויות לשיקום מפעל האשלג בצפון ים המלח ויגיש מסקנותיו לוועדת השרים לענייני כלכלה.

662. אישור הצעת חוק רישום פטירות חיילים שניספו במערכה, תשכ"ז-1967

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הצעת חוק זו עברה בוועדת השרים לענייני חקיקה ונתקבלה בנוסח הרצוף בזה. מה שאני מבקש לאפשר לנו, הוא להניח את הצעת החוק על שולחן הכנסת מיד, כי חוק זה מאפשר הקמת מנגנון לתיעוד או למתן אישורים על חיילים שניספו במערכה.

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מס. חק/49 מיום ט' בח"ז (17.7.67), לאשר הצעת חוק רישום פטירות חיילים שניספו במערכה, ולהגישה מיד לכנסת.

663. הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון מס' 5) (הגדלת תשלומים לנתמכי נפקדים

ולנפקדים), תשכ"ז-1967

שר האוצר פ. ספיר:

אני מבין שגם בסעיף זה חל אותו הדבר, לאפשר

להעביר מיד לכנסת.

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטה מס. 429 (כל/136) מיום כ"ח באדר ב' תשכ"ז -
(9.4.67), לאשר הצעת חוק נכסי נפקדים (תיקון מס. 5) (הגדלת
תשלומים לנתמכי נפקדים ולנפקדים), ולהגישה מיד לכנסת.

664. אישור הצעת חוק שירות בטחון (נוסח משולב) (תיקון מס. 5)

מ ח ל י ט י ם, בהמשך להחלטה ועדת השרים לעניני חקיקה מס. חק/50 מיום ט'
בתמוז תשכ"ז (17.7.67), לאשר הצעת חוק שירות בטחון (נוסח
משולב) (תיקון מס. 5) המ"ב ולהגישה מיד לכנסת.

665. אישור הצעת חוק מילווה פיתוח (תיקון מס. 6), תשכ"ז-1967

שר האוצר פ. ספיר:

גם זה קשור עם הכנסת. במסגרת תקציב הפיתוח יש
סעיף "הכנסת מלווה הפיתוח", היינו מלווה שאנחנו מוכרים בארץ ל-12-15 שנה,
עכשיו דומני ל-17 שנה. הסכום הוא על יותר מ-350,000,000 ל"י. נוסף על כך יש
סכומים שאנחנו ממלווה פיתוח דרך בנקים מאפשרים לעיריות ולגורמים אחרים לקבל
סכומים במקום התקציב שלנו. כדי לקיים את הסעיף הזה, צריך להחליט על עצם מלווה
הפיתוח. עד עכשיו ישנן החלטות הכנסת במשך כל השנים על סכום עד ל-350,000,000
ל"י. היות ואנחנו מתקרבים לסוף הסכום הזה, אנחנו מבקשים את האפשרות להגדיל את
הוצאת מלווה כזה בסכום של 150,000,000 ל"י, כדי שלא נצטרך לבוא עם ענין זה
לכנסת כל חודש. בפעם הראשונה אישרו מלווה על סכום של 160,000,000 ל"י, אחרי

כן על סכום של 190,000,000 ל"י, ועכשיו זוהי תוספת. הכל במסגרת התקציב ובמסגרת ההחלטות.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מי קונה?

שר האוצר פ. ספיר:

קופות תגמולים, בנקים, אנשים פרטיים.

שר הסעד י. בורג:

שרים.

שר האוצר פ. ספיר:

אם הם רוצים. אבל הם קונים רק אגרות מלווה

בטחון.

השר י. ספיר:

- (א) כמה כבר נפרדו מתוך 325,000,000 ל"י שנמכרו?
(ב) האם הסריות החדשות הוצאו בתנאים שונים מאשר

הראשונות?

שר האוצר פ. ספיר:

אני בטוח שהם בתנאים זהים. עד עכשיו הפדיון היה חלקי. משנה לשנה גדלים הסכומים. לאחר באפריל 1968 יהיה זה סכום ניכר של 46,000,000 ל"י.

מ ח ל י ט י ם : לאחר את התזכיר ואת הצעת חוק מילווה פיתוח (תיקון מס. 6), ולהגיש את הצעת החוק מיד לכנסת.

666. תזכיר להצעת חוק בתי משפט (תיקון), תשכ"ז-1967
(נספח מס. 293 אשר הוגש לחברי הממשלה)

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לפי החוק הקיים, חוק בתי המשפט, הקווליפיקציה הדרושה לשופט רשם היא קווליפיקציה גבוהה והוא מקבל משכורת גבוהה. אבל העבודה אינה מצדיקה זאת. גם נוסח החוק הוא די מטושטש. לכן אנחנו מציעים שנשיא בית המשפט יוכל באישור שר המשפטים למנות שופט שלום או מי שהוא כשיר להיות שופט שלום, להיות רשם או סגן רשם של בית המשפט העליון, בית המשפט המחוזי ובית משפט השלום.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

מדוע רשם מקבל יותר?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

עכשיו צריך רשם של בית המשפט העליון להיות שופט

של בית המשפט המחוזי.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

האם זה אינו פוגע באלה שיש עכשיו?

אתה רוצה עכשיו למנות רשמים שאינם שופטים. עד
עכשיו היו מספר מקרים שהרשמים לא היו שופטים, אבל לפי חוק בתי המשפט אישרנו
ולידציה.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

זה אינו פוגע באלה שישנם, אלא בקשר למינויים
חדשים. אין הם צריכים להיות מדרגה גבוהה כל כך.

השר מ. בגין:

קודם שר המשפטים היה ממנה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

כן. עכשיו אנחנו עושים להיפך שהממנה הוא נשיא
בית המשפט ושר המשפטים מאשר.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

אינך מביא זאת לוועדת השרים לענייני חקיקה?

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הבאתי. נעביר לוועדת השרים לענייני חקיקה

שיחליטו על דעת הממשלה ויוכלו להניח את הצעת החוק על שולחן הכנסת.

מ ח ל י ט י ם : ליפות כוחה של ועדת השרים לענייני חקיקה להחליט בדבר התיקון המוצע לחוק בתי המשפט ולאשר, על דעת הממשלה, את הגשת החוק לכנסת.

667. חידוש מינויה של המועצה הלאומית לכח אדם

שר העבודה י. אלוך :

זהו במדה מסויימת ענין פורמלי. הסמכות של המועצה הקיימת פקעה מעיקרה והגיע הזמן לחדש אותה. למעשה היא חשובה יותר מאז שהקימונו את הרשות לכח אדם. שם יכולים להתרכז ממיטב האנשים, גם ממשרדי הממשלה, גם מהמוסדות להשכלה גבוהה וכמה מינויים שצריכים להיות לפי תרומתם האישית של החברים. אני מבקש את אישורכם.

שר החינוך והתרבות ז. ארן :

אצטרך להציג שאלה שהיא קשורה עם הענין הזה של המועצה לכח אדם. יש איזה נסיון של העבר. אין לי שום דבר נגד האיש. אני מתכוון לחזיון מסויים, היינו לפרסומים המתפרסמים מטעם המועצה.

שר העבודה י. אלוך :

זה מטעם הרשות. אין לערבב את הרשות ואת המועצה. המועצה היא מעין מועצה ציבורית מייעצת כמו שיש מועצות ציבוריות לענייני תעסוקה וכו'. הפרסומים אינם נקבעים על ידם. הם מסיקים מסקנות ומייעצים עצות. הפרסומים אינם בידי המועצה, הם בידי הרשות.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

על יסוד מה עושה הרשות את הפרסומים?

שר העבודה י. אלון:

על יסוד סמכותה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

בלי קשר עם המועצה?

שר העבודה י. אלון:

היא מדווחת למועצה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אני רוצה להפנות תשומת לב לחזיון מסויים. מופיעים מטעם הרשות של משרד העבודה פרסומים שיש להם הד גם בארץ וגם בחוץ לארץ. למעשה זה מופיע בשם איש אחד. יש לו מעלות טובות מאוד וגם חסרונות. אבל איני מדבר כרגע על האיש, אני מדבר על החזיון. אני חושב שהחזיון הזה הביא למדינת ישראל נזק עצום. אני מזכיר רק את העסק עם 100,000 מחוסרי עבודה. כל בר בי רב ידע שאין בזה אמת. אבל זה הובא בקדושה של מחקר מדעי. כל התביעות שבאו משר העבודה, להפריד בין שני הדברים האלה, שאדם בא או לא בא לבקש עבודה, לא הועילו. הענין גלש לעתונות חוץ לארץ. לכל הצרות שלנו התווסף שהמדינה עומדת על כרעי תרנגולת, שיש לה 100,000 מחוסרי עבודה. הענין הזה שימש עילה למשבר שהיה ב"ג'ואיש אובסרוור" עם קמחי. איני נכנס לענין הזה. אני מדבר על עצם החזיון

שענינים שהם ברומו של עולם נחתכים למעשה על ידי איש אחד. היות וזה מדע, מדע אמתי או כביכול מדע, אין מנוס מזה, אין עצה ואין תבונה כנגד זה.

כאשר מדברים עכשיו על המועצה, הייתי רוצה שלא נחליט עכשיו אלא שבישיבה הבאה יסביר לנו שר העבודה את כל הענין הזה של המועצה ושל הרשות, מה הקשרים בין שני המוסדות וכיצד אפשר לדאוג לכך שלא יקרה מה שקרה בעבר. אני מבקש משרד העבודה שיסכים לכך כי נקיים בירור בענין זה.

שר הסעד י. בורג:

חושבני שההערה הנכונה של שר החנוך אינה גורעת מאומה מחשיבות ההצעה של שר העבודה. המועצה הוכיחה את עצמה. יש מספר פרסומים טובים. היו פנצ'רים, אבל מקורם לא היה דווקא בעבודתה של המועצה, אלא בזה שהשיניים של המכונה הממשלתית לא רק חורקות אלא אינן תואמות זו לזו, כמו בטרנסמיסיה שאינה פועלת. לדעתי אין זה יכול לגרוע מהנחיצות ומהחשיבות שיש במועצה.

כאן הניסוח של ההצעה הוא: "מחליטים ליפות כוחו של שר העבודה למנות מחדש את המועצה הלאומית לכח אדם." כאן יש עקרון שאנחנו יכולים לקבל אותו. אלא הערתי הולכת בנוגע לפרוצידורה. יש פרוצידורה כיצד ממנים מועצה צבורית. השר המציע רושם את השמות.

מזכיר הממשלה י. עוזאי:

את זאת יעשה אחרי כן.

שר הסעד י. בורג:

ואז יכולים להוסיף עוד או להציע שינוי.

שר האוצר פ. ספיר:

על פי התקנון יש רשות לכך.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בין 11 נציגי הממשלה יש נציג "מערכת הבטחון".

אני יודע שיש משרד הבטחון והמטכ"ל. מה המוסד הזה?

אני מציע להוסיף לנציגי משרדי הממשלה גם נציג

משרד הפנים.

השר י. ספיר:

האם אין בעצם המבנה הזה והסמכויות והתפקידים

שלו משום איזו כפילות עם גורמים אחרים או מוסדות אחרים, ממשלתיים או דומים

להם? כי הניסוח של התפקידים האלה מזכיר לי הרבה דברים דומים במקומות שונים

אחרים. האם יש עוד מכונים או מוסדות העוסקים בדברים דומים?

שר החקלאות ח. גבתי:

מה המצב היום במועצה - האם היא קיימת או אינה

קיימת?

שר העבודה י. אלון:

היא קיימת.

שר החקלאות ח. גבתי:

אבל לא מתה?

שר העבודה י. אלון:

היא גוססת.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מדובר פה על "איסוף ידיעות מוסמכות על מקורות כח אדם הקיים; בדיקת הבקוש הקיים והצפוי לכח אדם מקצועי ואקדמאי ועיבוד תכנית לספקו וכו'" - מי עושה את זה? הרי המועצה עצמה אינה עושה זאת, היא רק דנה.

שר העבודה י. אלון:

אני מבקש מחברי הממשלה להבחין בין ההספק המינהלי האדמיניסטרטיבי שנושא תכנון כח האדם לבין תפקידי המועצה לכח אדם. כדי להקל על הבנת ההבחנה אקח דוגמא אחרת. ישנו למשל שירות התעסוקה, שזהו מוסד אדמיניסטרטיבי הפועל לפי החוק ומטפל באופן מעשי בנושא התעסוקה. אבל יש גם מועצת שירות התעסוקה שהיא מתמנית על ידי שר העבודה תוך הקפדה על ייצוג כל הגורמים הנוגעים בדבר, בראש ובראשונה פועלים ומעסיקים. והמועצה מפקחת ונותנת הנחיות, אבל אין לה סמכות מינהלית, אבל היא פועלת בתוקף הסמכות שהוענקה לה או על ידי החוק או על ידי החלטת הממשלה.

הרשות מורכבת מחבר אנשי מדע וכלכלה וסטאטיסטיקה

בראשות אדם הראוי לכך מכל בחינה והיא מבצעת תפקידים הלכה למעשה. בראש הרשות עומד חנוך סמית, אדם מוכשר מאוד, גם סטאטיסטיקאי מעולה. ואין כמעט נושא, שאנחנו רוצים לדעת עליו תחזית לפי נתונים קיימים, שאיננו מקבלים מהם תחזית פחות או יותר מדויקת. אבל אם נפסקת העליה על ידי זה שסוגרים למשל את שערי העליה מרומניה או שפורצת מלחמה, כמובן שהעניינים משתבשים בכל וגם בזאת. אבל על ידי אינפורמציה שהרשות מקבלת מהמשרדים הנוגעים בדבר, כגון משרד החקלאות או משרד הפיתוח, על תכניות הפיתוח, וממשרד העבודה - על כוח העבודה המצוי, הוא יכול לעשות הערכה כמה בערך יחסרו בעלי מקצוע לענף מסויים. לדוגמא: לפני שלושת רבעי שנה נתקבל רועם שהגיע הזמן לבחון מה יהיה הביקוש לענף האלקטרוניקה. לפי הביקוש שהגיע למשרד המסחר והתעשייה ולמשרד הבטחון, התברר שהענף נמצא בקצב של גידול. קבלנו הנחות די נאמנות מה יהיה הביקוש. בהתאם לכך הפנינו את תשומת לב משרד החנוך על הדגש שיש לשים על המקצוע הזה. הוא גם מבצע על יסוד מה שהמשרדים נותנים לו, לא הכל בא ממשרד העבודה או מהמועצה.

עכשיו לגבי המועצה. כיוון שהיא מורכבת מנציגי

משרדי מפתח שעניינם הוא או בניצול כוח אדם או בהכשרת כוח אדם, יש פחות סכנות של טעות. יש עירות של המשרדים להסב את תשומת לב הרשות לכך, אם היא הולכת דווקא נכון או צריכה להוסיף בחינה נוספת שלא ראתה אותה. מתווכחים אפילו על ההמלצות שלהם. ישנו משרד העבודה העוסק בכוח האדם, ישנו משרד המסחר והתעשייה, ישנו משרד החקלאות, ישנה מערכת הבטחון - הצבא ומשרד הבטחון, ויש משרד החנוך והתרבות שזהו המשרד העיקרי שצריך לכוון את המגמות המקצועיות הלימודיות לקראת מה שדרוש במשק. יש גם הרשות לתכנון כלכלי, כי בסופו של דבר אנחנו גם עושים בשביל הרשות לתכנון כלכלי. היא מתבססת גם על הנתונים שלנו. ישנה הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה. כל מה שהלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה עושה, אין אנחנו עושים. אנחנו משתמשים בנתונים שלהם כבנתונים שאפשר לסמוך עליהם, כי זהו משרד ממשלתי מוסמך ובעל רמה אקדמאית גבוהה, כמו שהם משתמשים בממצאים שלנו לפרסומים שלהם. כך שאין כפילות. היות וגם בנק ישראל מקיים אגף מחקר, הרי כדי למנוע כפילות ולהבטיח שיתוף, גם הם משתתפים במועצה.

הפעם אנחנו רוצים לכלול נציג אחד מכל אחד מהמוסדות להשכלה גבוהה. מתוך הידברות עם נשיא האוניברסיטה ננסה לקבוע את האדם הקרוב ביותר לנושא זה. וזו יכולה להיות תרומה מבחינת ייעוץ מדעי ממדרגה ראשונה. היא נפגשת אחת לחודשיים או שלושה חודשים, מקבלת החומר השוטף בכתב. אם נוסיף מספר אישי ציבור, שיש להם ידע ונסיון בעניין זה, זה יכול וודאי גם מישור מהסתדרות העובדים ומהתאחדות בעלי התעשייה.

אני מאמין שזאת תהיה מועצה צבורית שתוכל גם ליזום מחקרים וגם לתת את דעתה על המחקרים הקיימים.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

מי מעבד את החומר?

שר העבודה י. אלון:

הרשות מעבדת את כל החומר. היא גוף מקצועי בעל חרות אקדמאית. לא יעלה על דעתי להשפיע עליהם באופן אדמיניסטרטיבי. אם ארצה להשפיע עליהם באופן אינטלקטואלי או בארגומנטים כלכליים על מסקנות הרשות, אעשה זאת. אבל לא אוכל לומר להם: שמע חבר, לי המספר הזה לא כל כך נוח, אל תעז לפרסמו. לא נעשה כדבר הזה, כי ממילא הדבר הזה יתפרסם. 20 פקידים עובדים על זה. האם תוכל לשמור על כך שמשהו לא יסתנן בין האצבעות?

ועמשיו לגבי הפרסום הזוועתי.

שר האוצר פ. ספיר:

לא נפתח עכשיו בוויכוח על הפרסום הזוועתי. אני מסכים שזה היה פרסום זוועתי, לא אמת.

שר העבודה י. אלון:

מבלי לנסות לגלגל ממשדד למשרד, המשרד הממונה על אומדני חלוקת כוח האדם בעיסוקים שונים, הוא משרד העבודה והלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, והמספרים מקורם אינם ברשות לתכנון כח האדם, אלא באותם הדברים שהלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מספקת לנו כנתונים למחקר. הם עושים את זה לפי מידגם. הפרסומים מקורם בלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה ויש מקום לשאול. אבל למנוע מהם את הפרסום של אומדנים אי אפשר. הם לא יסכימו לכך. אבל השאלה היא: האם אנחנו מוכרחים לפרסם את זה כל חודשיים או מספיק לפרסם זאת אחת לשנה? אני חושב שמספיק אומדן שנתי. זה אינו עוזר לנו בעניני תעסוקה. מה שעוזר לנו בעניני תעסוקה הוא הרישום האישי של כל מבקש עבודה. פניתי לראש הממשלה, והוא הסכים, ובהתאם לכך פנה ללשכה המרכזית לסטאטיסטיקה, שאמנם הפרסומים של האומדנים הנעשים על פי מידגם ייעשו אחת לשנה ולא אחת לשלושה חודשים.

במקרה זה מר סמית איננו אחראי על הפרסומים. הוא השתמש בפרסומים שנעשו על ידי המרכז לסטאטיסטיקה.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

זה לא כל כך.

שר העבודה י. אלון:

איני מכיר איש בישראל שחשב שיש כאן 100,000

מחוסרי עבודה.

שר הסעד י. בורג:

אבל היו עתונים שהדפיסו זאת.

שר העבודה י. אלון:

איני חושב שיש איזו כפילות. נביא בחשבון כל מחקר מוסמך הנעשה על ידי גורם אחר, כנתון בעל סמך שאפשר לסמוך עליו כמו על שלנו. הייתי כן רוצה, שכל המשרדים הנוגעים בדבר, בין אם מדובר במשרדים כלכליים ובין אם מדובר בעיקר במשרד החנוך והתרבות, שהוא מכין את דור העתיד, יעיינו בהחלט בחומר כי זהו חומר מדריך ומאלף מאין כמוהו.

שר השיכון מ. בנטוב:

איני בעד מועצות גדולות.

שר העבודה י. אלון:

אבל אתה מוכן להגדיל אותן.

שר השיכון מ. בנטוב:

איני מוכן להגדיל אותן.

אבל מדוע לא מצאנו פה מספר ענפים, כמו בנייה

ותחבורה, המעסיקים לא פחות עובדים מאשר החקלאות?

שר החינוך והתרכות ז. ארן:

היות והמועצה היא פורום יוזם ומכין, הוא מגלגל את זה אחרי כן לרשות. בלי זה אין לזה כמעט כל ערך. אבל הייתי רוצה שהתוצר הסופי ייעשה ברשות על ידי גרעינים מדעיים ולא על ידי איש אחד. אני מדבר על התוצר הסופי. כעת עושה זאת מי שעומד בראש הרשות. אני מדבר על כך שההערכה הסופית של המסקנות הנובעות מכל החומר תהיה בידי איזה גרעין מדעי. איני מכניס לזה לא את השר ולא שרים אחרים ולא אדמניניסטרטורים, אבל גרעין מדעי. כשאתה מגלגל את זה מן המועצה לרשות והרשות משתמשת בכל מיני מכשירי עזר מדעיים, לאחר כל זה עובר את העיבוד, שהמסקנה הסופית לא תהיה רק נחלת איש אחד, אלא של גרעין למשל של שלושה אנשי מדע שהם נותנים את האישור למסקנה הסופית. צריך למנוע את הדברים האלה שהיו. היו עוד דברים, אבל איני רוצה לפרט אותם, כי הם לא עשו נזק. ענין זה של מחוסרי העבודה גרם נזק למדינה עד שלא אוכל לשכוח ענין זה. בקי היה תנא דמסייעא לו לסמיט, אבל סמיט היה התנא הראשי. אין לי שום דבר נגדו. הוא אדם בעל משרונות יוצאים מגדר הרגיל, אבל יש לו גם כוח דמיון גדול וגם נטיה לקבל ריזיקו. גרעין של אנשי מדע יתנו את האישור.

השר י. ספיר:

לאור הנסיון של תקופת עבודת המועצה בעבר היה בה כבר כדי לסכם מסקנות. אם כן מהו הערך השימושי של אותו הדבר, בין אם זה יהיה לפי הצעת השר ארן ביחס למלה האחרונה, לסיכום הסופי - מה יהיה הערך השימושי שלו בשביל ליישם אותו בתוך החיים המעשיים?

שר החינוך והתרכות ז. ארן:

כל משרד מסיק מזה מסקנות.

שר המסחר והתעשייה ז. שרף:

אני מנצל במעט היסוס את ההזדמנות של בירור זה כדי להעלות מחשבה. ישנן מדינות שבהן מספר מחוסרי העבודה מתפרסם על פי הרישום בשירות התעסוקה, כמו באנגליה. כאשר באנגליה שואלים: "כמה ישנם מחוסרי עבודה", התשובה היא: המספר הרשום ב"לייבור אקסצ'ינג'". ישנן מדינות כמו אמריקה ששם נכנסים לבירא עמיקתא והם חוקרים אפילו נשים, האם היו מוכנות לעבוד אילו היתה הזדמנות לעבודה, והן שואלות בחורות האם היו מוכנות לעבוד עד לחתונה, האם היו רוצות להיכנס לעבודה לבית חרושת, לבית מלון או לבית מסחר. היות ואנחנו מדינה "פרפקציוניסטית", אנו נוהגים בשתי השיטות, גם האנגלית של הרישום לפי לשכות העבודה, וגם השיטה של "אילו", שהוא ממש הבסיס לחקר האמריקאי. הדבר הזוועתי בענין האמריקאי הוא שהוא כולל נשים שלעולם לא יעבדו, אלא היו מוכנות לעבוד, היו מוכנות לקבל שתי משכורות במשפחה.

המחשבה שאני מעלה אותה בקצת היסוס היא, שאנחנו נוהגים כמו האנגלים, שהפרסום שלנו יהיה לפי שירות התעסוקה, מי שבא ומבקש עבודה. מה שנוגע למידגם השני, הרי גם הבריטים עושים אותו, אבל הם עושים אותו לדברים ספציפיים: כשבא למשל משקיע והוא צריך ללכת לאיזו עיר בסקוטלנד, והמדובר הוא על עבודה שהיא בעיקר עבודת נשים, עושים מידגם באותו איזור, אותו מחוז ואותה עיר ובודקים אם כדאי להקים שם מפעל מסויים זה. וזה אינו מתפרסם אלא זוהי אינפורמציה הנמסרת למשקיע.

שר הסעד י. כורג:

בעקבות ההערה של שר המסחר והתעשייה: לדעתי נסחבים בסטאטיסטיקה של מחוסרי העבודה דרך העבודות היזומות מספר לא מבוטל של אנשים, שמקומם לצערנו הוא בלשכת הסעד. יכולתי להוכיח זאת או על ידי הביאוגרפיה של האנשים או על ידי הרלציה בין הגיוס הטוטאלי שהיה עכשיו לבין אי תזוזה במספר הרשומים בלשכות העבודה. ההערה שלי מצריכה גם בדיקה.

שר העבודה י. אלון:

הרישום בלשכת העבודה יותר משהוא מיועד לסטאטיסטיקה לפרסום, הוא מיועד להתאים את האיש הנכון למקום הנכון; אגב רישומו כדי למצוא לו עבודה, מצטברת גם סטאטיסטיקה. הפרסום הרשמי לענייני אבטלה הוא אחד ויחיד, פרסום שבועי של מצב האבטלה כפי שזה רשום בשירות התעוקה, והפרסום נעשה לפי חלוקה אפילו של קבוצות מסויימות, כמה מזה נוער, כמה בוגרים וכמה אקדמאים. זה הרישום הממשלתי, כפי שהוא מסתכם ערב אחד בשנים עשרה בלילה בכל לשכות העבודה. זה הפרסום הרשמי שאנחנו סומכים את ידינו עליו.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

כיצד הוא הגיע למספר של 100,000 מחוסרי עבודה?

שר העבודה י. אלון:

כאשר ישנו חוסר עבודה כמו שישנו היום מספיקה באמת סטאטיסטיקה של שירות התעסוקה. אולם כאשר יש מחסור בידים עובדות, כפי שהיה לפני שנתיים, יש לחפש היכן אפשר לדלות כוח עבודה בלתי מנוצל.

ענין האומדן של הפרנסות של אזרחי הארץ אינו כלול בסמכויות הרשות. אם יש לענין זה הערות, בבקשה לפנות אל ראש הממשלה ואל פרופסור בקי.

אשר לצד השימושי, מישוהו הציע פעם לעשות מחקר איך להשתמש בתוצאות מחקרים. כי מחקרים מזמינים. אבל האמת היא, היות ומחוז לסקר השנתי יש גם מחקרים ענפיים ולעתים גם סקטורליים, מצבן של ערי הפיתוח וכדומה, אתה מקבל תמונה ברורה מה המצב שם, מה העיסוקים שם, מהי תנועת האוכלוסיה. זה

בעל שימוש טוב בהחלט למשרדים. אחד הצרכנים הגדולים של החומר הוא משרד החנוך, אם הוא רוצה לכוון את עצמו לפי תחזיות של מרכזי כוח האדם בשירותים ובמשק. שנית: זה משמש בהחלט את התעשייה ואת החקלאות ואת כל ענף משקי אחר. לעתים יש גם הזמנות מיוחדות. למשל בתיאום עם המשרדים עשינו חקר מיוחד בין האחיות. זה נדרש על ידי משרד הבריאות, על ידי האחיות, על ידי בתי החולים, כדי לבחון את הבעיה של ותק וכמה שנים הן ממשיכות ומתמידות, ואז כל מה שקשור באשפוז ובמרפאות מעניין אותם. נכון שצריך לחנך אנשים ומוסדות להשתמש יותר במחקרים האלה. אבל אין היום משק חדיש יכול לפעול בלעדיהם.

לגבי הגרעין המדעי - התכוונו להצעתך בצורה אחרת. מר סמיט עצמו מוקף אנשי מדע רציניים, אמנם צעירים אבל חריפים ושנונים. ישנו המנהל הכללי של משרד העבודה, שהוא עצמו כלכלן. אבל אנחנו מתכוונים מתוך המועצה, שהיא גדולה, למנות מביניהם את אנשי המקצוע הטובים ולהכניס 4-5 מהמוסדות להשכלה גבוהה, ועדה מייעצת קבועה שהיא תיפגש יותר מאשר פעם בחודשיים שלושה חודשים והיא תעבור על החומר לפני שהוא מתפרסם והיא תשב יחד עם הנהלת הרשות כדי לעבד יותר נתונים, מה אנחנו מזמינים, איך אנחנו מזמינים. בתוך ההנהלה הזאת יושב גם פרופ' בקי, שהוא בר-סמכא. מתוכם ייבחרו ארבעה אנשים. המועצה היא עכשיו במצב של גסיסה. קודם כל חלק מהאנשים היו בדרגה לא כל כך גבוהה. עוד מינה אותם יוספטל המנוח. אני מקווה שמועצה רעננה יותר תתן עבודה טובה.

שר האוצר פ. ספיר:

אם שר החינוך מבקש לדחות את ההחלטה בשבוע, נדחה

לשבוע.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

איני מבקש.

שר השיכון מ. בנטוב:

ובקשר להרכב?

שר העבודה י. אלון:

זה יבוא אחרי כן הנה.

שר האוצר פ. ספיר:

אני מבין שמתקבלת ההצעה לחדש את המינוי של המועצה לדוח אדם. ההרכב יבוא הנה. תבוא, השר בנטוב, בדברים עם שר העבודה. אותו הדבר יעשה גם שר התחבורה.

שר העבודה י. אלון:

אני מוכן להוסיף נציגי שלושה משרדים: משרד התחבורה, משרד הפנים ומשרד השיכון.

מ ח ל י ט י ם : ליפות כוחו של שר העבודה למנות מחדש את המועצה הלאומית לכוח אדם.

א. תפקידי המועצה

1. להמליץ על מדיניות בבעיות הקשורות להכוונת ולהכשרת כוח אדם וניצולו בהתאם לצרכים הכלכליים והחברתיים של המדינה;

2. המועצה תיזום ותכוון, בין היתר, את הפעולות הבאות:-

(א) איסוף ידיעות מוסמכות על מקורות כוח אדם הקיים;

(ב) בדיקת הביקוש הקיים והצפוי לכוח אדם מקצועי ואקדמאי ועיבוד תכנית לספקו;

(ג) מציאת דרכים למשיכה לעבודה של כוח אדם מקצועי, מיומן ובלתי מקצועי שאינו מנוצל כיום;

(ד) שיפור דרכי ניצולו והפעלתו של כוח האדם המקצועי הקיים.

ב. הרכב המועצה:

שר העבודה או מי שיתמנה על ידו - יו"ר.

נציגי הממשלה: משרדי העבודה, חקלאות, חינוך ותרבות, מסחר ותעשייה, פנים, שיכון, תחבורה, מערכת הבטחון, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הרשות לתכנון כלכלי, המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח, בנק ישראל.

4 נציגי מוסדות להשכלה גבוהה (האוניברסיטה העברית, הטכניון, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בר אילן).

7 נציגי ציבור ואישי ציבור.

668. ס ק י ר השר הבטחון מ. דיין:

רציתי למסור על מספר דברים. אני רוצה שתדעו על אודותיהם, שאחרי כן לא יצא שלא שמעו.

(א) ביחס לנפט: האנייה שטה בשעה טובה ומוצלחת ונפלאה. עד כמה שאני יודע כבר פירקה באילת את הנפט, ואם לא תהיינה סיבות אחרות שתשנה את הדבר, היא תחזור בסדר כעבור שלושה ימים, תטען ותחזור.

(ב) נפגשתי עם הגנרל בול לאחר ישיבת הממשלה כאן. לפני שנסע לקהיר בקש להיפגש אתי. היה לי רושם ביחס למה שהציע לי, כי בכל זאת עשו קודם לכך וודאי גישושים באמצעות ניו יורק עם המצרים, והמצרים נוטים לזה. הבנתי גם מרמזים שלו. אין להניח שהיה בא ומציע לנו הצעה מבלי למשש את הדופק אצל המצרים.

מה שהציע בשם או"ם הוא ששום צד לא ישוט בתעלה, היינו שבתוך התעלה עצמה לא יהיה כלי שיט. הבאתי לו לתשומת לבו את הודעת ראש הממשלה, בעיקר בסעיף הקשור לחופש השיט בימים כתקנם. הבאתי לו את החומר כפי שהיה בכתב ידי. בקשתי לשים לב למה שנאמר שם. מדובר על זכויות השיט בימים כתקנם. אשר לתקופה הזאת, דיבר ראש הממשלה על קו החוצה את התעלה לשניים, ששם מתחיל הקו של הפסקת האש. לא היה לי כל כך נוח שמבחינה תיאורטית זהו קו תיאורטי. מבחינה פרקטית יש שני קווים, קו שאנחנו נמצאים על ידו וקו שהמצרים נמצאים על ידו. באופן תיאורטי יש בין שני הקווים קו חוצה. הבאתי את החומר כולו בכתב, גם אותו החלק שנאמר בדברי ראש הממשלה, לחצות את התעלה. אמרתי לו כי זה

אינו עומד בסתירה לענין שני הקווים. אחת התביעות שהמצרים יאשרו את הקו שלהם או שלפחות משקיפי האו"ם יאשרו זאת, שהקו של המצרים היא הגדה המערבית של תעלת סואץ פרט לפורט סעיד ופורט פואד, ששם הם יושבים משני הצדדים של התעלה. ישנה איפוא השאלה של קביעה מדויקת של הקו שבו יושבים הצבאות של כל צד. אחרי כן ישנה שאלת הסטאטוס בין שני הקווים, האם שטים בתעלת סואץ או אין שטים בה. אם שטים - שטים שני הצדדים. ואם לא שטים - אף צד אינו שט. ישנו קו תיאורטי של 150 מטר אלה שהוא חוצה לשניים את התעלה.

אני נמנעתי מלומר לו את עמדתנו ביחס להצעתו, מפני שכפי שהממשלה החליטה לא יכולתי לתבוע ממנו עקרון של הדדיות. איני בטוח אם אי-שיט בתעלת סואץ הוא הדבר הטוב ביותר למדינת ישראל. המצרים מסכימים לאי-שיט בסואץ, כי זה הולם את גישתם היסודית, כי כל זמן שאנחנו יושבים ליד תעלת סואץ לא יהיה שיט בסואץ. הגישה העקרונית שלנו היא שצריך להיות שיט בסואץ וגם שיט שלנו. להציג את רק בצורה שלילית, אין זה מסייע לנו הרבה. אבל לא יכולתי לומר לו דבר אחר. נאחזתי במה שפנה לשני הצדדים יום קודם לכן שיימנעו מאיזו פעולה שהיא שתפגע בשקט. אמרתי: אתה פונה אלי, אתה נוסע לקהיר, נשמע מה תביא משם, בינתיים אנחנו לא נשיט. אבל אתה פונה גם לשם בפנייה כזאת. שמענו את ההצעה שלך. אנחנו יושבים על הגדה המזרחית של התעלה והם יושבים על הגדה המערבית. לעצם ההסדרים של השאר נראה אחרי כן.

הוספתי לזה שני דברים שישנן אניות רבות שנתקעו באגמים. המצרים יצרו פקק גם בדרום וגם בצפון, אניות זרות נשארו במקומות מרוחקים, באגם המר ובאגם תמסת. גם השגרירות השוודית פנתה אלינו בענין זה. היא הפנתה את תשומת לבנו לכך שיש להם אניה באמצע התעלה הנמצאת במצב קשה ותינתה את צרותיה. אמרתי כי לא יהיה זה פשוט לקבל הצעה שלא יהיה כל שיט. האניות האלה זקוקות לשירותים ולדלק. אמרתי את הצעתי. הוא אמר: נראה.

אמרתי כי אנחנו צריכים לקבל מהמצרים קו איפה הם נמצאים. אם לא יגידו הם - יגידו המשקיפים. אם ישמרו על הקו - טוב, ואם יזוזו - נפתח באש. האם אין לו בסיס פיזי לקו הפסקת האש? אנחנו רוצים לקבל או מהמצרים או מהאז"ם מהו הקו המדויק של המצרים שלא יאמרו מחר שהם יושבים גם מזרחה מהתעלה ושמחר נמצא אותם בסיני. אם לא יאמרו הם או יאמרו זאת משקיפי האז"ם, המצרים יושבים רק פה ופה, אפשר יהיה כל יום למצוא אותם גם בסיני.

הדבר השני קשור בענין הנפט שהוא דרומה מפורט סואץ ומפורט תאופיק. שאלתי: האם אתם מתכוונים באיזה מקום דרומה להעמיד משקיפים? אמר: לא; אנחנו מטפלים בסואץ סקטור, איננו עוסקים דרומה משם. אמרתי שוב: מה שאתה מציע לגבי הסואץ אינו חל דרומה משם, שם יש גם תנועה שלנו וגם תנועה של המצרים, ישנו ים גדול, ים פתוח, לא יעלה על הדעת להשתיק ולהקפיא שם את התנועה. אני מבקש לומר למצרים שהקו התיאורטי המחלק את הים לשניים יהיה קו, שבגדה המערבית שלו ינוע השיט המצרי, אבל שלא יתקרב לחוף של סיני, אנחנו ננוע בקצה הזה המזרחי ליד סיני; כמובן שזה חל גם על אניות הנפט. בזמנו נתתי לו מפה רשומה עם קו. הוא שם עוד הפעם לב לכך שאני מביא לתשומת לבו את הדבר הזה.

נוסף לכך ההיתי עוד הפעם בתעלה. הם התחילו להתחלק לעמדות. בדרך כלל שורר שקט גמור בכל התעלה פרט לעזה ולרצועת עזה.

יש עמדה שאנחנו רואים אותה כרגישה ביותר, הקילומטר העשירי דרומה מפורט סואץ, העמדה האחרונה לצד הצי הרוסי. שם משום מה אין הם מחזיקים משקיפים קבועים. זה נודע לי רק משהייתי במקום. אנחנו דורשים כי שם יחזיקו משקיפים 24 שעות ליממה. מותר לנו לבקש עדיפויות, שלא יהיה איזה שהוא מצב שמישהו יבוא ויאמר "פתחתם באש" ושיעשה פרובוקציה. אנחנו דורשים שיהיו שם משקיפים כל הזמן. בקשתי זאת מהמייג'ור שהוא אחראי להצבת המשקיפים. הוא אמר שהם רואים את הגדה הזאת בעדיפות האחרונה. בעדיפות הראשונה הם רואים את פורט סואץ. אמרתי שנודיע לכול ולאו טאנט שאנחנו רואים בזה עדיפות ראשונה. אנחנו צד בענין ואנחנו יכולים לבקש איפה ישבו המשקיפים. אמנם הם יושבים שם, אבל שלא ייעלמו

ליום או יומיים. אמנם אין הם הצדיקים הגדולים ביותר בעולם.

היו פרסומים בעתונות שהסירות המצריות אינן הולכות לסיורים. סיפרתי בישיבה הקודמת על שתי סירות מצריות שנעו לפני מספר ימים. היה מקרה לפני הביקור של בול ולפני הישיבה שהתקרבה סירה מצרית עד 20 מטר, דווקא ליד האגם ועליה היו חיילים ושני תותחים של 20 מ"מ. הם התקרבו עד 20-30 מטר לספינות שלנו, הסתובבו והסתלקו. אמרתי, ללא כל קשר לשיט בסואץ, כי היחידה שלנו שהיתה שם היתה צריכה לפתוח באש על הסירות המצריות. הם לא חשבו על כך. אני מבין אילו ניגשה הסירה בדגל לבן בשליחות, זה עניין אחר. אבל כיוון שאמרנו לאנשים שלנו אלף פעם לא לגעת בסירות המצריות, לא פגעו בה. את זה אין אני מביא הנה לדיון. אני אומר במסגרת ההוראות בכל הקווים, לא יתכן כדבר הזה. הם יכלו לכבוש עמדה ולפגוע בחיילים שלנו. אבל זה היה מקרה חד פעמי. אני מאמין שהמצרים נתנו הוראות לסירות שלהם לשוט רק באמצע האגם. אנחנו רואים אותן ואיננו פוגעים בהן. זה בהתאם להחלטה הקודמת. אבל אין זה חל על סירה צבאית עם תותחים המתקרבת לעמדה שלנו.

עוד מספר נקודות. בכל החזיתות, גם המצרית, גם הסורית וגם הירדנית חשוב לנו לראות את התמונה בכללה. אפשר לומר כי בכל החזיתות שורר שקט גמור, כאילו היה זה בשעת תקופת שלום. גם בתקופת שלום קרה שמישהו לעתים בתוך ירושלים יורה איזה צרור. אבל לא היה שום נסיון התקפתי.

בצד המצרי ישנה הערכות הגנתית חזקה. הרבה ארטילריה ישנה מעבר לתעלה. הם הביאו לשם דביזיה משוריית. אבל אי אפשר לפרש את זה כהכנה למעבר השיט ולפריצה בסיני. זוהי הערכות הגנתית. זה 7-8 ימים ישנו שקט מוחלט בכל הקו והדבר הזה ראוי לא רק לשביעות רצון אלא גם לציון, כי יש לו משמעות. לו רצו להחזיק את המצב תוסס, לא היינו רואים ביטוי לכך.

אבל זה איננו חל על ענין עזה. בעזה היו בימים האחרונים מספר נסיונות של מיקוש במסילת הברזל ובכביש. הניחו מוקשים על מסילת הברזל, ומאלה שהניחו אחד נהרג מהפצצה שהיתה בידיהם, אחד נפצע, השלישי נתפס בריא בידינו. גם במקומות אחרים על הכביש, באותה הסביבה בין רפיח ועזה, כלומר דרומה מעזה, הניחו מוקשים. תפסנו גם תחנת אלחוט עם איזה שהוא גרעין מחתרתי של פעולות גרילה. מסתובבים שם עוד קצינים וחיילים מצריים. הם משלמים לבדואים בעד מזון ומתכלכלים איך שהוא. מדי פעם הם חוזרים למצרים. חלק רצו לחזור ללבנון. מי שרוצה לעבור ללבנון, מעבירים אותו ללבנון. בחלק זה של עזה וסיני, בחלק של אל עריש אני חושב שיש שם איזה גרעין של פעולה מחתרית, שאולי נשאר מן התקופה הקודמת של הפדאיון עם איזה שהם אלמנטים לזה, עם קשר, עם נשק וסירות העומדות לרשותם. הם מקבלים כסף מדי פעם ממצרים. אני מניח שזה קשור עם מה שראינו דרומה מעזה מפעם לפעם מוקשים על מסילת הברזל ועל הכביש, פירוק ברגים של האדנים, כדי שהרכבת תרד מהפסים. אבל זה איננו כולל משהו כמו מעשה רחב יותר. לא נכון מה שהתפרסם בעתון שיש אי שיתוף פעולה מכוון ומאורגן מתוך תושבי עזה או עירית עזה או אל עריש. אין דבר מכוון כזה. הדבר המחתרתי הוא יותר של קבוצה קטנה. מרי של צבור שלם איננו קיים.

שר האוצר פ. ספיר:

ראש הממשלה ביקש שאם רוצים בדיון בטחוני או מדיני שזה יהיה אתו. אבל אם רוצים לשאול שאלות, לא איכפת לי.

שר התחבורה מ. כרמל:

לאור מה ששמענו על מחתרת בעזה, על מיקוש וכו', מה הניע אותנו לפתוח את עזה לתנועה חופשית של ישראלים לשם?

שר הבטחון מ. דיין:

אני מציע או דיון כאן או שזה יהיה בוועדת השרים

לעניני בטחון. אני מסכים גם שיהיה דיון פה.

שר התחבורה מ. כרמל:

זוהי שאלה.

שר הבטחון מ. דיין:

"מה הניע" - אין זה דבר אינפורמטיבי.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

האם האו"ם בוחר בעצמו את הארצות, שמהן באים

המשקיפים או שהוא בא בעצה עם שתי המדינות ומתייעץ אתן? והאם הוא בא בדברים

אתנו בדבר הרכב המשקיפים לפי הארצות? קראתי שהמצרים התנו שהם יבואו

מארצות מסויימות.

שר הדואר י. ישעיהו:

התפרסמה ידיעה שהמצרים הודיעו שהספינות שלהם

השטות בתעלה הן רק לצרכי אספקה לישובי התעלה. האם זה חופף את ההצעה שלא יהיה

כל שיט או שזה ניתן למרות זאת?

שר הבריאות י. ברזילי:

אני רוצה שיהיה ברור מהבקשה של ראש הממשלה ומהערת היושב ראש לאחר ששר הבטחון אמר שהוא מספר על הדברים שלא ייאמר אחר כך שהדברים לא נמסרו לידיעת חברי הממשלה - שאם אין עכשיו דיון, אין פירושו של דבר שישנה הסכמה לדברים שנאמרו פה גם לגבי הפרקטיקה. למשל באה מיכלית הנפט. יתכן שאנחנו צריכים להחליט מהיום והלאה לראות את זה כשגרה. אבל צריך על זה להחליט. אם אין על זה דיון, אין על זה דיון. אם החלטנו בשעתו שאין אנו משיטים את הסירות ואם הם כן משיטים סירות, אין אנחנו יורים בהן - אז אין אנחנו יורים. ההודעה של שר הבטחון אינה יכולה לשנות שום החלטות קודמות.

שר האוצר פ. ספיר:

ביחס לנפט שאלו כבר מספר שרים וענו שאי אפשר לסגור את הברזים של הבארות, תשובה זו קיימת גם היום.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הבינותי שאתה הצעת לגנרל בול שגם מדרום לפורט תאופיק, ששם הים הוא במרחב של 28 ק"מ, יהיה הוא גם כן כאילו חצוי, חצי שלנו וחצי שלהם.

שר הבטחון מ. דיין:

הים הוא שם כ-40 ק"מ. הצעתי שהסירות שלהם לא יתקרבו אל החוף שלנו, היינו: (א) שיש שיט שם, שלא יראו את זה כשטח מת; (ב) שאנחנו נשוט לאורך הגדה שלנו. אין זו חלוקה, אבל זהו הסדר. בעיקר אמרתי לו שאנחנו שטים שם. אם אינך עומד להעמיד משקיפים שם, אני רוצה שתדע שאנחנו מתנועעים בים הזה והמצרים מתנועעים שם, איננו רוצים לפגוע בהם. אנחנו רואים את זה כהסדר.

הגנרל בול לא הזכיר את ענין הסירות המשרתות את האניות. אמרתי זאת כהערה גם על יסוד הידיעה של מה שמתרחש שם. הוא אמר שלא יהיה שיט בסואץ ובאגמים. שאלתי: מה יהיה עם הסירות האלה? לא ידע לענות. הוא נסע לקהיר. וודאי היום או מחר יחזור וניפגש.

לשאלתו של שר התיירות בקשר לארצות שמהן באים המשקיפים. השאלה הזאת עלתה פעם בפגישה שהיתה לי עם הגנרל בול ובה נוכח נציג משרד החוץ מר תקוע שדיבר על כך. הגנרל בול לא הציג את זה בתור שאלה. השאלה עלתה בשיחה. אמרנו שמדינות המכירות בנו, שלא ביטלו את הנציגויות שלנו אצלן, אין אצלנו שום עדיפות מי מהם יבוא. איננו פוסלים חמש מדינות אלה, בורמה, פינלנד, צרפת ושתי מדינות אחרות, בתנאי ובלבד שלא יעמידו משקיפים מאיזו שהיא מדינה שניתקה את הקשרים אתנו או שקבעה מדיניות נגדנו.

ביחס לשאלת שר התחבורה: איני רואה כל סתירה בין שני הדברים. אני רואה רק קשר חיצוני בין פתיחת עזה לתנועה ובין המיקוש. אנחנו ראינו את פתיחת עזה כאחת הדרכים להזרים חיים אל העיר, כאמצעי כלכלי. אני חושב שיש לנו ענין רב להגיע למצב שבו התושבים לא יהיו מעוניינים בפעולות טרור, שידעו שיש להם מה להפסיד. אין אנו מעוניינים ליצור אנטגוניזם עם האוכלוסיה. וזה בלי כל קשר עם פתיחת עזה לתנועה. הפתיחה היתה בשבת. אלה שמיקשו באו בטכסי ישר למשרד הצבא שלנו. הערבי היתה לו הנחה שלא יזהו אותו עם החבלנים. כל זמן שאנחנו רואים את ענין החבלה לא כדבר של מרי צבורי אלא כדבר של קבוצה מתחרתית קטנה, לדעתי יש לנו ענין לנהל מדיניות של הפרדה בין האוכלוסיה ובין הקבוצה הזאת. זה גם מבחינת המקום: בין רפיח ובין חן יוניס, כלומר עשרות קילומטרים מעזה. אם בתוך העיר עזה עצמה תהיה התפרעות, ננקוט אמצעים נגד זה.

שר הדואר י. ישעיהו:

האם היציאה מעזה לא תאפשר להם לארגן תנועת מרד?

שר הבטחון מ. דיין:

היציאה זקוקה לרשיון.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

ישנה שאלה אחת שאני רוצה להבהיר לעצמי. גם שר הבטחון וגם ראש הממשלה הודיעו: או שהסירות של שתי המדינות שטות או ששום סירות אינן שטות. ההיתר שניתן עכשיו, שהסירות המצריות יכולות לשוט כשהן מגישות עזרה לאניות והן תהיינה שם והסירות שלנו אינן שטות, לדעתי נראה לי שזה מבטל את ההצהרה הזאת או ששתיהן שטות או שאף אחת אינה שטה. איני מתנגד לזה, אני רוצה רק להגיד שההצהרה הפסקנית החותכת של "או או", אינה קיימת.

שר האוצר פ. ספיר:

תסכים אתי שזה כבר בירור.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

רציתי איזו תגובה לענין זה. נדמה לי שזה איננו עומד ככה כפי ששר הבטחון הציג את הענין.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה פעולת תגמול לחגובה. שר החנוך רק זורע מלח על פצעי, כי הממשלה כאן החליטה בניגוד להצהרה של ראש הממשלה ושלי, שהסירות המצריות כן תשוטנה ושלנו לא תשוטנה ושלא נפתח עליהן באש, וכאשר הסירות המצריות שטות ניתן להן לשוט כרצונן. עם ההחלטה הזאת לא יכולתי לומר לגנרל בול ולא כלום. מה לי בול ומי לי בול, כאשר ממשלת ישראל מחליטה שלא נפריע לסירות המצריות גם אם הן שטות? הממשלה ביטלה את ההצהרה שלי ושל ראש הממשלה. היתה החלטה של ממשלת ישראל. היא מוסמכת לזה בין אם היא צודקת ובין אם אינה צודקת.

669. הצעת חוק תחנת הכוח תל אביב, תשכ"ז-1967

(נספח מס. 294 אשר הוגש לחברי הממשלה)

670. ערעור על ההחלטה בדבר פינוי שדה דב

(נספח מס. 267 אשר נשלח לחברי הממשלה)

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

ועדת השרים לענייני כלכלה דנה בישיבה מיום 9 במאי, לפני המלחמה, על בניית תחנת הכח רידינג ד' והחליטה להביא לכנסת עד ה-20 ביוני הצעת חוק בעניין זה. זו היתה הצעתו של שר המשפטים שנלך בדרך זו, כדי שנוכל גם להקים את התחנה. מונחת לפניכם פה הצעת חוק בעניין תחנת הכח רידינג ד'. ההצעה הוגשה לאישור הממשלה. היא עובדה על ידי היועץ המשפטי של משרד הפיתוח עם הממונה על החקיקה במשרד המשפטים, והיא מוגשת גם על דעתו. החוק המוצע בא לפתור את הקמת תחנת הכח מהצורך בקבלת רשיונות, אישורים וכו' לפי חוק התכנון והבניה וחוקים אחרים, בתנאי שהתחנה תוקם לפי תכנית שתאושר על ידי הממשלה. לפי הוראות כלליות שבחוקים אחרים, תוכל הממשלה לאשר מדי פעם בפעם שינויים בתכנית הנ"ל. כן תוכל היא להעביר את סמכותה למתן אישורים כנ"ל לאדם או לגוף אחר. הוא הדין לגבי הפעלת תחנת הכח. הואיל וגם אזרח פרטי עלול לתקוף את הקמת תחנת הכח או את הפעלתה בגלל מיפגע או מיטרד שהיא עלולה לגרום לו, בא החוק המוצע להגן עליה גם בפני בקשות לצווי מניעה, אשר אזרח עלול להגיש, בתנאי שמי שהממשלה תקבע לשם כך

יאשר כי המיפגע הוא הכרחי וכי נעשה הכל כדי לצמצמו. על ידי עצם אישור התכנית ובאמצעות תקנות שיותקנו על ידי ועל ידי שר הפנים, תהיה לממשלה שליטה מלאה על פרטי תכנית תחנת הכח והפעלתה. זאת אומרת מוצע פה ששר הפיתוח ושר הפנים יהיו ממונים על ביצוע החוק הזה ועל הוצאת תקנות.

עכשיו מובן מדוע אנחנו מגישים את ההצעה הזאת בצורת חוק לפי הצעתו של שר המשפטים בוועדת השרים לענייני כלכלה.

אני רוצה להפנות את תשומת לבכם שאנחנו בעניין זה כבר באיחור של חודשים. עם הפעלת תחנת הכוח חיפה ג', שחנכנו אותה, יהיה לנו למעלה ממיליון קילוואט חשמל. עכשיו המחסור הגדול ביותר של חשמל הוא באיזור המרכז. יש לנו כיום באשדוד 300,000 ק"ש, ביחפה יחד עם תחנת הכוח ג' יהיו לנו 510,000 ק"ש. בתל-אביב, באיזור המרכז, המצב הוא הגרוע ביותר. שם יש לנו בתחנת רידינג א', ב' וג' 176,000 ק"ש. אנחנו מציעים לבנות את תחנת הכוח רידינג ד', שתתן 500,000 ק"ש.

שר האוצר פ. ספיר:

428,000 ק"ש, שתי תחנות של 214,000 ק"ש.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אם לא נתגבר על הקשיים האלה וגם על הפרוצידורה ועל הסכנה של הגשת צווי מניעה וכדומה, אנחנו עלולים לעמוד בפני מחסור רציני של חשמל באיזור המרכז בשנת 1969 או 1970. ואני רואה צורך להזהיר מפני הדבר הזה. הטיפול בהכנת הקמת תחנת הכוח ברידינג ד' התחיל למעשה עוד בשנת 1962. לתכנונה דרוש היה זמן רב. תחילת המגעים עם גורמי עיריית תל אביב היו כבר בשנת 1962. העניין הובא לוועדה המחוזית לבנין ערים בסוף 1963, ואילו החברה הודיעה לאגף התכנון של משרד הפנים והמציאה לו את החומר הדרוש עוד באוגוסט 1962. זכרון

דברים עם החברה נחתם בפגישה מ-10.7.64 וב-23.6.65 הודיע מר רבינוביץ על החלטת העיריה לרכוש שטח נוסף הדרוש לרידינג ד'. אנחנו נמצאים במצב קשה מבחינת אספקת החשמל באיזור ששם ישנו הלחץ הגדול ביותר.

אני מבקש את הממשלה לאשר את הצעת החוק.

שר האוצר פ. ספיר :

שר הבטחון מעיר את תשומת לבי שיש גם לו בענין זה ערעור. אני חושב שזה מקשה אחת וצריך לדון על זה יחד.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול :

העניין המובא לכאן, עלינו להביא ביחס אליו הצעת חוק לכנסת, לפני שתצא לפגרה. הערעור של שר הבטחון על ההחלטה בדבר פינוי שדה דב אינו קשור לכנסת.

שר הבריאות י. ברזילי :

אני רוצה למסור את המסקנות שהגיעו אליהן אנשים שחקרו בדבר. הם חקרו בדבר לא משני אספקטים, אבל הם לקחו בחשבון שני דברים: מה היה אילו היתה לנו ברירה לגמרי חופשית, נאמר שאנחנו יכולים להחליט על מקום, ומה בכל זאת אם יש איזה הכרח חיוני שתקום שם התחנה הנוספת, באיזה אמצעים אנחנו ננקוט.

הם אומרים, כי אם אנחנו חופשים לגמרי לבחור את המקום המיועד לתחנה, הרי על סמך הריכוזים המכסימיים שנמדדו ועל סמך החישובים המטאורולוגיים שבוצעו, נראה שלא רצוי להקים את תחנת הכת רידינג ד' באיזור תל אביב כתוספת לשלוש תחנות הכוח הקיימות כבר באיזור, כיוון שזיהום האויר יעלה

במידה ניכרת, במצבים מטאורולוגיים קריטיים, מעל הערכים המכסימליים המותרים לפי סטנדרט בינלאומי כלשהו. הוועדה הארצית למניעת זיהום אוויר והתחנה המטאורולוגית עובדים על השאלה. אשר למשרדים, הרי המדובר הוא על משרד הבריאות ומשרד התחבורה.

במידה ומסיבות שונות יוחלט שיש בכל זאת להקים את תחנת הכוח רידינג ד' בתל אביב יהיה צורך, בהתחשב בעובדה שתחנה זו תימצא במרכז של איזור עירוני צפוף שיכלול גם את איזור תכנית ל', לבצע פעולות מסויימות כדלקמן:

א. עם הפעלת רידינג ד' יש להפסיק את פעולות תחנת רידינג א' (תחנה זו ביחד עם רידינג ג' מהוות כרגע את גורמי הזיהום העיקריים באיזור).

שר האוצר פ. ספיר:

זה שלוש פעמים 12,000 ק"ש. את אלה ממילא

יפסיקו.

שר הבריאות י. ברזילי:

ב. עם הפעלת רידינג ד' יש לצמצם ככל האפשר את

הפעלת תחנת רידינג ג'.

שר האוצר פ. ספיר:

תחנה זו ממילא אינה עובדת פרט לשעת חירום.

שר הבריאות י. ברזילי:

ג. יש להגביה את ארובות רידינג ד' לגובה הדרוש (בהתאם לחישובים מטאורולוגיים פיזיקליים) על מנת שריכוזי הזיהום ממקור זה יהיו מתחת לסטנדרטי זיהום האויר הבינלאומיים המקובלים. הקביעה המדויקת של גובה הארובה תיעשה לאחר השלמת שלב ב' של מדידות הזיהום באמצעות מכשירי המדידה הרציפים ולאחר גמר המדידות המטאורולוגיות של גובה האינברזיה. הערכה ראשונה היא שיש להגביה את הארובות עד לגובה של 180 מטר ושיש להגביה גם את הארובות הקיימות מעל לגובה האינברזיה השכיחה כפי שיקבע על ידי השירות המטאורולוגי.

שר האוצר פ. ספיר:

כמה נותנת תחנת רידינג ב'?

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

פחות מ-100,000 ק"ש.

שר הבריאות י. ברזילי:

ד. כמו כן תקפיד חברת החשמל על מילוי כל הדרישות המקצועיות של משרד הבריאות כפי שפורט בסעיפים ג 2/ ה-ז.

שר האוצר פ. ספיר:

את זה צריך תמיד לעשות.

שר הבריאות י. ברזילי:

דין וחשבון סופי בנידון יוגש לאחר השלמת מדידות זיהום האויר באמצעות מכשירי המדידה הרציפים, שטרם הגיעו לארץ, ולאחר השלמת המדידות והחישובים המטאורולוגיים-פיזיקליים. סדר גודל משוער של מועד הדין וחשבון 3-6 חודשים מהיום, בהתאם למועדי קבלת המכשירים ואפשרות ביצוע מדידות הרום.

מה נובע מכל זה?

שר האוצר פ. ספיר:

שמותר להקים את התחנה.

שר הבריאות י. ברזילי:

אם אמנם הממשלה עומדת על כך שזוהי עדיפות ראשונה במעלה ושיש להקים את תחנת בכוח דווקא שם, הרי יש להקימה בתנאים אלה שכאן נקבעו. ואז, למרות שזה אינו רצוי, לא נטיל וטו.

שר הבטחון מ. דיין:

ישנו מכתב שקיבלתי מהרמטכ"ל:

"הנדון: פינוי שדה דב.

1. בזמנו נאלצנו לתת הסכמתנו לפינוי שדה דב וסוכם לאור תכניות הפיתוח של העיר תל אביב שתוך זמן קצר נצטרך לחסל השדה.

2. במצב הנוכחי כאשר אנו נאלצים, לאור הרחבת תחום שליטתנו, להישען במידה רבה ביותר על מטוסי קישור והליקופטרים, אני פונה אליך בערעור על ההחלטה הקודמת לאור חיוניות השדה ומבקש כי ענין הפינוי יוקפא לשנתיים-שלוש.

3. אני משוכנע ואעיר זאת למרות שהדבר מחוץ לתחום טיפולי שגם מנקודת ראות התעופה האזרחית, אין זה הזמן המתאים לביטול השדה."

ענין התעופה האזרחית אינו לגמרי מחוץ לענינו של הרמטכ"ל, כי בתקופת המלחמה כל התעופה האזרחית והלא אזרחית היתה עסוקה. כל הערעור שלו הוא למצב חירום. לי אין שום ספק שיהיה זה אבסורד ממדרגה ראשונה בתקופה כזאת, במצב של קרבות, לסגור שדה דב. במצב מלחמה עלולים לעשות דבר הפוך, לפתוח שדה ליד תל אביב. הנסיעה ללוד אורכת זמן ללא סוף. אנחנו עומדים לרכוש עוד הרבה הליקופטרים. זהו הכלי השימושי והמודרני בעניני התעופה הצבאית. בשעתו היה מאמר יוצא מהכלל של גנרל אחד, שהקים רעש בעולם בשם: By cavalry I don't mean horses. הוא התכוון להליקופטרים. מאז ישנה התפתחות. במקרה הצורך יצטרכו לפתוח עוד שדה ליד תל אביב וליד ירושלים וליד חיפה בשביל אותם המטוסים ולא לנסוע שעה ועשרים דקה בשעה שבשלושים דקה מגיעים משדה דב לירושלים.

שר התחבורה מ. כרמל:

ברבע שעה.

שר הבטחון מ. דיין:

איני יודע פתרון לענין החשמל ואיני בא להציע.
אבל אני חושב שפשוט לא נעריך את התקופה שאנחנו נמצאים בה, כאשר אמצעי הקישור הטוב הוא בהליקופטרים ופייפרים ומרבים להשתמש בהם, שנבוא לסגור את שדה דב.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

ברור שעדיפות ראשונה היא לדברי הרמטכ"ל. ואם זה בלתי אפשרי - זה בלתי אפשרי. אבל יתכן שאפשר לקיים את שני הדברים גם יחד. אם המדובר בהליקופטרים, אני מתאר לעצמי שזה אינו מוכרח להיות שדה דב. בסביבות תל אביב, בעיקר בדרומה של תל אביב, יש שטחים שיכולים להתאים אותם לשדה תעופה בשביל הליקופטרים ואז לא תהיה הפרעה לענין תחנת החשמל. כמובן שלא יפנו את שדה דב לפני שיהיה איזה מקום אלטרנטיבי בתל אביב. אבל אם אין מקום אלטרנטיבי, אני תומך בדרישה זו שלא יפנו את שדה דב.

ביחס להצעת החוק. זה נעשה בזריזות יוצאת מהכלל, ואני מעריך את זה מאוד, אבל לא לגמרי.

השר מ. בגין:

הזריזות כן, התוכן - לא.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

לא התוכן ולא הניסוח נראים לי. שיהיה חיסוי כזה, שאי אפשר יהיה להגיש בקשה לצו מניעה, שאי אפשר יהיה לפנות לבתי המשפט - איני אוהב את הסגנון הזה, והסגנון הזה איננו מקובל במדינה.

שר האוצר פ. ספיר:

זה לא יעבור בלי ועדת השרים לעניני חקיקה. שם

יתקנו בוודאי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

לאור הדברים שאמר השר ברזילי, והם דברים חשובים - יש להקים בתוך החוק איזו מן ועדה קטנה של שרים שהיא תצטרך להתאים את הדברים. אנחנו וודאי אומרים שהעדיפות היא להקמת תחנת החשמל אבל יחד עם זה צריך לשמור גם על עניני בריאות. אפילו כאשר א' היא עדיפה מאשר ב', אין זאת אומרת שצריך למחוק את ב'.

שר האוצר פ. ספיר:

לאחר שיחליטו שיקימו במקום זה את תחנת רידינג ד', הרי הענין יקח שנתיים עד שלוש שנים. זה יכסה איפוא את התקופה שעל אודותיה מדבר הרמטכ"ל.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אגב הארגומנטציה של שר הבטחון, שהוא וודאי שם לב לכך מה שכתוב, אולי הוא יודע מה שכותבים בז'ורנלים בחוץ לארץ, שיש כרגע אווירונים שהמראתם היא ורטיקלית. זהו חלום שהיה במשך זמן רב. אצלי זה היה חלום לגבי הארץ. חשובה האפשרות שיהיו לנו הרבה שדות תעופה ולא 4-5, על ידי כך שיהיה לנו בשימוש אווירון כזה שיכול להסתפק בשדה קטן.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אתה ממילא לא תטוס.

שר החינוך והתרבות ז. ארן:

אפילו נפלתי ולא רק טסתי.

אבל עד לאותה שעה, הרי נחוץ שדה תעופה בשביל הליקופטרים בתל אביב ונראים לי דברי שר הבטחון. אבל אם אומר שר המשפטים שיש אלטרנטיבה לכך, זה נהנה וזה לא חסר - אדרבה. אבל אם אין אלטרנטיבה כזאת, הייתי מתנגד לחיסול שדה התעופה דב. אני מקבל את הארגומנטציה של שר הבטחון.

שר העבודה י. אלון:

אמנם הייתי רוצה שפעם נגיע לאיזו שהיא פרוצדורה שתמנע שגיאות קשות, כי העניין של הקמת תחנת הכוח ד' בתל אביב מסתבך מכמה בחינות. קודם כל מסתבר שיש צורך בחשמל. אני מבין ממשרד הפיתוח ומחברת החשמל שצפוי לנו מחסור גדול בחשמל, אם לא נזדרז בהקמת תחנת הכוח רידינג ד'. קביעת אתר אחר להקמת תחנה זו, פירושה דחיית העבודה לשנתיים בערך ויש אומרים אפילו לשנתיים וחצי, ותכנון מחדש פירושו גם ייקור העניין בעוד איזה 10 מיליון ל"י.

שר האוצר פ. ספיר:

וייקור בהוצאות ההפעלה במיליוני לירות לשנה.

שר העבודה י. אלון:

אחרי כל זה התברר שהיו טענות למשרד הבריאות, וגם זה דחה את הענין. הייתי רוצה שפעם נגיע לפרוצידורה כזאת שייבדקו אותם הדברים שצריכים להיבדק לפני שנעשה ההזמנה של המנועים, הדיזלים וכו'.

שנית, על חיסול שדה דב הוחלט בשעתו בניגוד לדעתי, ואני חושב כי בניגוד לדעתו של השר דייין, שהיה חבר בממשלה, בקשר לתכנית ל'.

שר האוצר פ. ספיר:

עוד לפני זה הוחלט.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

בקשר לכביש, היה צורך בכסף.

שר העבודה י. אלוץ:

נדמה לי שמשרד הבטחון דאז היה שותף פעיל בהעברת שדה התעופה, בהיוון וכו'.

ברור ששדה דב איננו שדה תעופה למטוסי קרב. זהו שדה תעופה לשלושה סוגים: למטוסי "ארקיע" הגדולים, ההרלדים וכדומה. זה מאוד נוח. אני משתמש בשירות זה בימים כתקנם 4 פעמים בשבוע בטיסה לגליל. זה נוח מאוד, כי זה בתוך העיר. את זה שקלו כאשר שקלו. כאשר דובר להעביר את שדה דב ללוד, החלטנו שאת "ארקיע" יפצו על ידי הקמת כביש מהיר מתל אביב ללוד, שלא ניתן יהיה לחצות אותו בשום מקום. לפי הסידור הזה תצטרך "ארקיע" לעבור ללוד. השדה הוא טוב להליקופטרים של חיל האוויר. הקמת תחנת הכח אינה מפריעה להליקופטרים. הליקופטרים יכולים לנחות אפילו על גג של בית. זהו כיום מטוס רב משימתי ואין

קושי לדעתי אפילו במסגרת תכנית "ל", אם אי פעם תקום, לאתר את הרבוע הדרוש למספר הליקופטרים לנחות. בניו יורק נוחתים הליקופטרים.

הסוג השלישי לשדה תעופה כזה הם המטוסים הקטנים של חיל האוויר, הפרימוסים והפייפרים. הם היחידים שהם נפגעים מעבודת תחנת הכח. מה הבעיה שם? ברגע שמביאים עגורנים לצורך בניה, וודאי למשגעי לבניית הארובות הגבוהות, שתהיינה גבוהות למען מניעת זיהום האוויר, יצטרכו וודאי מטוסים גדולים כמו מטוסי "ארקיע" לנטוש את המקום מטעמי בטיחות. לא כן פייפרים היוצאים בצורות אחרות ובכיוונים אחרים. שמעתי מהוד או מוייצמן שאם יאריכו קצת את המסלול הקיים, הרי גם הארובות אינן מפריעות. זהו ענין של זווית הירידה. זה אינו עומד עכשיו לדיון. היות ומה שעומד עכשיו לדיון איננו ערעור על תכנית ל' - על זה הוחלט בשעתו אחרי ערעור שהייתי שותף לו בשעתו, אלא בקשר להקמת תחנת הכח; בדקתי את הענין בשעתו בתוקף תפקידי בענייני תעסוקה, תליתי הרבה תקוות בזאת שלא רק הבנייה תספק תעסוקה, אלא היא נחוצה לגופה - הבנייה עצמה תעסיק עד 800 איש והיא תהיה גם סטימולנט גדול להעסקת תעשיות ובתי מלאכה המספקים חומרים וחלקים לבניית התחנה עצמה. כבר נתקענו כל כך קשה בנושא זה, עד כדי כך שאני מציע לא לבטל את בניית תחנת הכח ברידינג ד', אלא בהחלט לחפש דרך להבטיח מינימום לחיל האוויר, מבחינת מטוסי העזר הקטנים. אם תכנית ל' אינה מפריעה כאן, תחנת הכח גם כן לא תפריע.

שר התחבורה מ. כרמל:

יש הצטרפות של שורה של אינטרסים מנוגדים זה לזה. ישנה בעיית החשמל. צריך לספק את צרכי החשמל בחלק הזה של הארץ. ישנה בעיה של עבודה. זה עלול לקדם מפעל חשוב וגדול שיעסיק הרבה פועלים. ישנה בעיה של בריאות. ישנה בעיית פיתוח תל אביב ותכנית ל'. ישנה בעיית צרכי התעופה האזרחית. ישנה בעיית צרכי הבטחון. במידה שאני עוסק בענייני תחבורה, אני רוצה להוסיף שאני רואה חשיבות גדולה ביותר לקיום שדה התעופה בתל אביב או צמוד לה וקרוב מאוד אליה, כפי שהוא בשדה דב. אם נבטל את שדה דב, הרי עוד יצטרך להיות גם שדה תעופה

לצרכים פנימיים. אי אפשר יהיה לפעול במרחק הזה שבין תל אביב ללוד ובמידה שהדבר הזה נבדק ואין אפשרות להשאיר את שדה דב בתל אביב ויש לקיים את תכנית ל' כפי שביקשו לקיים אותה ולבנות את תחנת החשמל, צריך יהיה לחפש מקום לשדה תעופה לצרכים פנימיים. בזמנו סוכם שלאחר שייבנה כביש רחב ומתאים ללוד, שזה צריך להיות בסוף השנה הזאת, הרי התעופה הפנים-ארצית תועבר ללוד, כולל כמובן המיתקנים הצבאיים.

שר האוצר פ. ספיר:

האם סוללים כבר את הכביש?

שר התחבורה מ. כרמל:

התחילו לסלול. בגלל המלחמה יהיה איחור, הכביש יהיה רק באמצע השנה הבאה, או סמוך לכך.

טועה מי שמניח שאפשר להתחיל לבנות את תחנת הכח ולהשאיר את שדה התעופה בתפעולו עוד לשנתיים-שלוש. הצטרכנו להקדים ולהוציא את התעופה האזרחית.

היות ויש פה קומפלקס של אינטרסים מנוגדים, אני מציע להטיל על ועדה מצומצמת לבדוק את העניינים ולהגיע למסקנות.

שר השיכון מ. בנטוב:

הבינותי שאת התחנה אין בונים על השטח של שדה דב, אלא הבעייה היא הנקודות הגבוהות המפריעות. איני יודע כמה זמן יעבור עד שבבנייה יגיעו לנקודות הגבוהות. אני חושב שצריך לחשב את זה. כדאי אולי להוציא כסף כדי להביא עגורנים קטנים יותר. ההפרש לא יהיה גדול כל כך. אולי אפשר

לבדוק, האם אפשר לתקן זאת, לא על חשבון חברת החשמל, אלא על חשבון תכנית ל'.

שר האוצר פ. ספיר:

היינו הך.

שר השיכון מ. בנטוב:

יש לעשות שינויים מסויימים בשדה דב כדי לאפשר לו להתקיים עוד לשנתיים. מאחר ובנקודה העיקרית, בריאות, הגיעו לאיזון פשרה, אני בעד בדיקת כל האפשרויות, כמובן מתוך חיסול הדרגתי של שדה דב.

אולם כל זה אינו מחייב לעשות תחיקה שתתן חסינות דיפלומטית לתחנות הכוח. חסינות דיפלומטית אנחנו נותנים למקומות הקדושים, אבל לא לתחנות הכוח, שאי אפשר יהיה בכלל לפנות אל בתי המשפט, לאחר שיש הסכם עם משרד הבריאות ועם ועדת בניין ערים - ת"א, אלא שיש חשש שמא איזה אזרח יתעורר לפנות לבג"צ, אין יכולים לתת פריבילגיות מיוחדות לבניית תחנת הכוח. זוהי התחלת דרך בלתי נכונה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אני חושב כי צריך להקים את תחנת הכוח בתל אביב ולקבל את הצעותיו של משרד הבריאות. ראשית כל, צריך לשמור על הבריאות של האנשים שם. אין כאן תביעות כאלו שאי אפשר לקבלן. אם צריך להגביה את הארובה עוד ב-50 מטר, אין בזה אסון גדול.

עכשיו ביחס לשדה התעופה דב - ברור שזה נעים מאוד לאותו מספר אנשים שצריכים לטוס בתוך הארץ, שיהיה להם שדה תעופה ממש על יד הבית. אבל אין דבר כזה בשום מקום בעולם. אם רוצים לטוס גם טיסות פנים

ארציות, צריך לנסוע רבע שעה או חצי שעה.

שר השיכון מ. בנטוב:

בארצות אחרות המרחקים גדולים יותר.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אם מניו יורק אתה רוצה לטוס בהליקופטר...

שר האוצר פ. ספיר:

עם הליקופטר אתה יכול לחנות ברח' אלנבי...

שר הפנים מ.ח. שפירא:

זה לוקח קצת זמן. בשביל יחידים יהיה בזאת קצת טרחה, אבל לעומת זאת, העניין של תחנת הכוח הוא לתועלת של הרבה אנשים. המרובה מכריע תמיד. אני סבור שאם אפשר להשיג עוד איזה שטח על יד תל אביב, מוטב. אבל אם לאו, צריך להקים את תחנת הכוח. בייחוד אם מקבלים שבמשך הזמן יסללו כביש מתל אביב ללוד, והנסיעה תימשך רק רבע שעה או עשרים דקות.

שר התחבורה מ. כרמל:

בינתיים עושים כביש רק חד מסלולי.

שר העבודה י. אלון:

אין שום חצייה.

שר התחבורה מ. כרמל:

הנסיעה צריכה להימשך קרוב לחצי שעה.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

שמעתי שזה צריך להימשך לא יותר מעשרים דקה.

השר מ. בגין:

(א) אני מציע שיוטל על שר התחבורה לבדוק אם יש שדה תעופה בן חלוף בסביבת תל אביב.
(ב) אני מציע שלא נקבע שום תאריך לחיסולו של שדה דב, עד שיתברר שיש שדה תעופה אלטרנטיבי. אין לקבוע זאת לשנתיים או לשלוש, אלא לקבוע שאין מפנים שדה תעופה זה עד שיהיה חדש.

שר הפנים מ.ח. שפירא:

אבל צריך לדחות את עניין תחנת הכוח. אם לא -

דרושה החלטה.

(בהמשך רשמה ל.צ.)

נכאן רשמה ל.צ.

(לפני כן רשם מר י. מימון)

שר האוצר פ. ספיר:

אנחנו בעניין זה כמעט דומים לאנשי חלם. עוד ב-1961/62 שלחנו את המסמכים, שהוסכם עליהם אז בין שר הבטחון דאז, לבין שר האוצר דאז, על חיסול שדה דב, ללא כל קשר עם בניין התחנה. אחר כך היו ערעורים של שרים שונים לגבי עניין זה, אבל בקשר לעניין אחר לגמרי, שלא מעלים אותו עכשיו על פני השטח, וזו תכנית ל', וסוכם שתכנית ל' קיימת. נתקבלה ההצעה של אלה שאמרו שאין תכנית ל' קשורה בעניין פיזור האוכלוסיה. והוכחה לכך, שכבר מספר שנים שדנים בתכנית זו והיא לא קמה, ולא שמעתי עוד שמישהו ממחר לצאת מהמקומות הקשים בתל אביב בקשר עם תכנית ל'. אולי היו הולכים לאשדוד.

אחר כך הוחלט בקשר למיקום התחנות, שצריכה לקום תחנת רידינג ד', מפני שהיו כל מיני טעמים, ואמרו שתחנת חשמל צריכה להיות רק ליד הים, והתחשבו גם בבעיות בטחוניות, ולכן אסור לשים "את כל הביצים בסל אחד", מאחר שבאשדוד כבר קיימת תחנה של 300 אלף קילוואט, ורוצים להקים תחנה גרעינית ראשונה דו-תכליתית, שתשמש גם לעניין המים וגם לעניין החשמל, בקשר עם הכור להמתקת מים. הוחלט אז שמקימים את תחנת רידינג ד', ועל יסוד זה תוכנן והוזמן ציוד, על פי מה שדרשו אנשי חברת החשמל. אני יודע שכבר היום הם טוענים שחסר חשמל, כי אני בוויכוח מתמיד אתם ומבקש שהם יחכו קצת. אנחנו עלולים להגיע למחסור בחשמל. ברור שהקמת התחנה צריכה לקחת שלוש שנים, ואז ב-1971 עלול להיות מחסור בחשמל. אם היום מחליטים להעביר את התחנה משם, פירושו תכנון מחדש של כל הדברים עליהם שמענו עד היום. אומרים שמוצא לים זה דבר חשוב, והזמנת ציוד מחדש יכולה להסתכם בהפרש של 10 מיליון ל"י, אם לא יותר. אנחנו המדינה היחידה - וזאת אני טוען תמיד - שבה בכלל לא זוכרים את ערך הכסף. נוסף לזה, השינוי הזה צריך לייקר את החשמל בעוד 3 מיליון ל"י לשנה מינימום.

שר העבודה י. אלון:

זה ייקור לפחות של 5% במחיר החשמל.

שר האוצר פ. ספיר:

ובנוסף לזה, חלוקת חשמל לא טובה.

אנחנו יודעים שחלק מההחלטות שלנו מושפעות לא מעט על ידי דעת הקהל, מה שכותבים בעתון זה או אחר. שמענו שמשרד הבריאות התערב בעניין זה בקשר עם העשן. כל מי שהיה בניו יורק יודע שבתוכה ובסביבתה יש תחנות חשמל ללא ספור. בניו ג'רסי יש בתוך העיר מפעלים כימיים, ושם גרים אלה שבורחים מניו יורק. אם אנחנו מדברים על תכנון תעשייה, מים וחשמל, לא צריך הכל לייקר.

בחנו את עניין שדה דב, ואמרו שאם ייסלל כביש מהיר מתל אביב ללוד, זה יקטין את זמן הנסיעה מ-30 דקות ל-15 דקות. על הכביש הזה הוחלט לפני שנתיים-שלוש שנים, ואמרו שזו תהיה נסיעה של 15-20 דקות לפני שיהיה המסלול השני. אני מבין שיש בעייה של הליקופטרים, וצריך למצוא להם מקום להמראה ולחנייה בקרבת העיר. אולי אפשר גם זאת לעשות שם.

אני לא מומחה, לא לתעופה, לא לתחבורה ולא לבטחון, אולי אפשר בכל זאת לעשות זאת במקום, אבל אין לזה כל קשר עם אווירונים. כל זאת שמענו ממומחים שפעם היו בצבא ועכשיו הם במשרד התחבורה. מה רוצים, שהרופאים יכתבו שלא צריך לעשות כלום? לא הם יקבעו את העניין, אבל הרופאים ודאי חובתם לדרוש שיהיו ארובות גבוהות יותר כדי למנוע זיהום אוויר וכו'. אם נתחיל עכשיו מחדש בכל העניין הזה, נהיה מגוחכים ביותר. זה לא עניין של בטחון תל אביב. מה שהרמטכ"ל ביקש במכתבו, זאת צריך להבטיח, יבואו שני סוגי אווירונים. זה מובטח לתקופה של שנה וחצי-שנתיים, בזה אני בטוח.

אם מלר"ז מערער, אני צריך להבהיר להם שהם עדיין עוד לא פתרו את בעיית האוטובוסים שמוציאים עשן. אני התענינתי בעניין זה בחו"ל ועשו צחוק ממני. שיקגו רוצה להיות עיר גדולה והיא נאבקת עם ניו יורק, שמצדה נאבקת עם ניו ג'רסי.

יש פה משהו שקשור גם עם מצב העבודה, ויש להתחשב בזה. אם זה היה דבר מיותר, לא היה צריך לעשות זאת, אבל בכל זאת עשו עבודה יזומה אחרת.

אני רוצה להגיד לאלה שדנו בעניין זה שבע פעמים, נניח שהתחנה היתה באמצע הבנייה, והיא צריכה היתה להיות באמצע הבנייה, לולא דעת הקהל שניסו לעודד אותה סביב העניין של מלר"ז, האם היו מציעים להפסיק את בנייתה? דומני שליד הרצליה יש גם כן שדה תעופה שבו הליקופטרים יכולים לנחות.

אם נחוצה ועדה של שלושה-ארבעה אנשים, שתבדוק את הדברים במשך שבוע, אני לא מתנגד. אני מוכן לוועדה שבה ישתתפו שר התחבורה, שר הפיתוח, שר העבודה ושר הבטחון, אבל אני מתנגד שהעניין הזה ייסחב. היתה הזמנת ציוד לתחנה בעשרות מיליוני דולרים.

גם לולא היתה תחנה זו, אני מתנגד לבטל את תכנית ל', לא מפני שהממשלה החליטה, אלא מפני שזה קשור עם אלפי משפחות החוששות שרוצים לרדת לחייהן, שיש להן שם חצי דונם או דונם. אין לזה כל קשר עם פיזור האוכלוסיה. זה לא עומד לדיון, אלא כאן היה עניין בטחוני ומלר"ז אשר הטילו וטו.

שר העבודה י. אלון:

כיוון שכל הבחינות שהעלה שר התחבורה, לפחות מהצד התחבורתי האווירי הפנים-אזרחי, היו לנגד עינינו בוועדה, כאשר דנו בזה, הרי הבעייה היחידה שבה אנחנו דנים היום, זה ערעורו של הרמטכ"ל כפי שהובא על

ידי שר הבטחון, בהסתמכות על תביעות המטכ"ל.

היות ואני חושב שאין ניגוד בין מה שדורש הרמטכ"ל לבין הקמת תחנת הכוח, אולי יש ניגוד בין תביעות אלו לבין תכנית ל', אבל בזה איננו דנים היום, אני מציע לאשר עקרונית את החוק ולהסמיך את ועדת החקיקה להכניס שינויים על דעת הממשלה, ולשחרר אותה מכל ההשגיות הדרושות, ולהביא אותה לכנסת עוד לפני שהיא יוצאת לפגרה, כי אחרת אני אצטרך להביא לפניכם תכנית עבודה לתל אביב, בקשר עם חוסר העבודה. הקמת התחנה פותרת גם חלק מבעיית התעסוקה.

אז אינני מתנגד גם לוועדה שהציע שר האוצר, שתבחן את העניין ואיך להבטיח שכל הדרישות של הבטחון תתגשמה. זה לא עומד בסתירה להקמת תחנת הכוח, לדעתי זה עומד בסתירה לתכנית ל', אבל בגלל זה אל תעכבו את הקמת תחנת הכוח.

שר השיכון מ. בנטוב:

שמעתי שב-1971 יהיה כאן מחסור בחשמל.

שר האוצר פ. ספיר:

יש האומרים שזה יהיה כבר ב-1970.

שר השיכון מ. בנטוב:

אם אנחנו מקבלים את הצעות משרד הבריאות, שצריך לסגור טורבינות בתחנה א' של בערך 36 מטרים, ואומרים שגם בתחנה ג' יש לבנות ארובות גבוהות יותר...

שר האוצר פ. ספיר:

אומרים שתחנה ג' עובדת רק בשעת חירום.

שר השיכון מ. בנטוב:

אז צריך לקבל החלטה שמוסיפים עוד 75 אלף קילוטר

לאשדוד או למקום אחר.

שר האוצר פ. ספיר:

מה זה שייך לעניין? 480 אלף הקילוטר כוללים את

36 הקילוטר, שהם רק 7%.

שר השיכון מ. בנטוב:

אחרת זה יהיה פיקטיבי להגיד שנסגור ארובות אלו,

ואחר כך נצטרך לפתוח.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

האינטרסים השונים שבאו לידי ביטוי בדברי החברים

ליד השולחן הזה התרוצצו קודם בקרבי, כי מבחינת התיירות הפנימית בישראל, היו בעיות שונות, שראש עיריית אילת עורר אותן מצד אחד וראש המועצה האזורית של הגליל העליון מצד שני. בדקתי אם זה יזיק לתיירות פנים לאחר שייבנה כביש מהיר לוד-תל אביב. היתה הצעה נוספת של שטח קרקע ליד תחנת רידינג, שאולי תבטל את ההצעה של חיסול שדה דב. בדקתי את הדבר והתברר שזה לא ניתן. את בעיית ההליקופטרים וה"פייפרים" אפשר לפתור, אבל אי אפשר לפתור שם את בעיית אווירוני "הארולד", והם מוכרחים להגיע ללוד, והכביד המהיר לוד-תל אביב יפתור בעייה זו.

אי אפשר לפתור את כל הבעיות. לעומת זאת אני מעריך את גישת משרד הבריאות, שהיו מעדיפים אילו בכלל לא בנו, אבל אם יחליטו כאן שצריך לבנות, כיוון שאין מוצא אחר, אז הם מציעים סידורים עד כמה שאפשר למנוע את זיהום האוויר.

אתמול ישבתי עם מנהל חברת החשמל, והוא הבטיח לי שמבחינת רידינג ד' זה מובטח. יש שם שלוש יחידות קטנות של 12 אלף קילוואט כל אחת. הזיהום בא בעיקר מאותן התחנות שבהן הארובות נמוכות מאוד. את רידינג ג' מפעילים רק בשעות חירום, ובמידה שיש הכרח, במקרה שיש איזו הפסקה בחשמל. אולי מכאן בא הזיהום העיקרי מתחנה ג', כי היא נמוכה.

אנשי חברת החשמל אמרו לי, כי לקראת הקמת תחנת הכוח 'רידינג ד'', דאגו לנקיטת כל האמצעים האפשריים כיום לצמצום השפעת הגאזים על הסביבה. בהתאם לחוות דעת המומחים תיכננה החברה ארובות בגובה 120 מטר לעומת גובה ארובות של 80 מטר בתחנות חיפה ב', חיפה ג' ואשדוד ב', ולעומת גובה ארובות של 35 מטרים בלבד בתחנת רידינג א'.

אני מוכן שנשב יחד ונבדוק את הדברים, אבל באופן עקרוני אני מקבל את הצעות שר הבריאות שהוא הביא על דעת משרדו בקשר עם בעייה זו.

השר י. ספיר:

האם יש רק בעייה של זיהום האוויר, אין בעייה של

זיהום הים?

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אין בעייה של זיהום הים. היתה ועדה שבדקה את כל העניין הזה והיא ציינה, כי במהירות רוח של 4.5 מטר לשניה תעלה תמרת העשן בתחנת הכוח רידינג לגובה נוסף של 240 מטר, כך שקצה תמרת העשן יגיע לגובה 360 מטר ויאפשר פיזור מרכיבי הזיהום בצורה נרחבת עוד יותר. מהירות היציאה של הגאזים מהארוכות תסייע לפיזורם גם בתנאי אטמוספירה רגועים לגמרי.

הקמת תחנת הכוח במקום חדש פירושו, לפי חישובי חברת החשמל, השקעות נוספות של 18 מיליון ל"י והוצאות תיפעול שנתיות נוספות של 1.5 מיליון ל"י. כדי להדגים זאת אצביע, שבניית בריכת מי קירור חדשה במקום הרחבת הבריכה ברידינג תעלה 2.5 מיליון ל"י, 2 צינורות תת ימיים ומיתקן עגינה למיכליות - 3.3 מיליון ל"י, תחנת מיתוג חדשה - 4 מיליון ל"י וכיוצא בזה.

אנחנו צריכים להיות קצת מציאותיים, כי אנחנו עלולים לעמוד בפני הצורך של קיצוב בחשמל ב-1970, לפי מה שאומרים אנשי החברה, ומי שרוצה להכשיל את בניית תחנת הכוח נוטל על עצמו אחריות כבדה מאוד.

אני מבקש שהממשלה תחליט היום על הגשת הצעת החוק ותעביר אותה לוועדת החקיקה, כי הצעת חוק זו גובשה תוך תיאום בין משרד הפיתוח לבין משרדים אחרים, ואני אקבל כל מה שוועדת החקיקה תחליט בעניין זה. אחרי קבלת החוק באופן עקרוני יכולה להיות ועדה שתבדוק אם ניתן להציל את שדה דב בשביל חניית אווירוני "הארלד", ואם פתרון כל הבעיות האחרות מתיישב יחד עם הקמת תחנת הכוח. צריך לבדוק זאת עם אלה שבונים את התחנה.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אני מבקש להציע הצעה פורמלית: להבעיר את הצעת החוק לוועדת החקיקה, שתגמור את הדיון בה על דעת הממשלה, עם הוראה שבחוק תיקבע ועדה מתמדת של שלושה שרים או באי כוחם, אשר במשך הטיפול והביצוע, אם יהיה ערעור, אם מטעמי בריאות, אם מטעמי בטחון ואם מטעמי תחבורה, הוועדה הזאת תחליט לכאן או לכאן.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני מהרהר מדוע צריכה בעניין זה להיות חקיקה של הכנסת. זו החלטה של הממשלה, מה זה שייך לכנסת?

שר העבודה י. אלון:

החוק נחוצ כדי למנוע עניין של בג"צים ותביעות אחרות.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

החוק בא להגן על תחנת הכוח בפני בקשות לצווי מניעה שגם אדם פרטי עלול להגיש.

שר האוצר פ. ספיר:

(לשר ברזילי):-- אני מבין שקודם לא ידעת את העניין וביקשת חוות דעת, קיבלת חוות דעת והממשלה מחייבת לנהוג לפי חוות דעת זו, היתר, זה כבר נוגע לצד המשפטי.

שר הבריאות י. ברזילי:

גם הצד המשפטי-ציבורי שייך לממשלה.

שר האוצר פ. ספיר:

החוק נחוץ כדי למנוע הגשת בג"צים שעלולים לשחק

את בניית התחנה.

שר הבריאות י. ברזילי:

אני בכל זאת לא מבין לשם מה נחוץ החוק.

שר האוצר פ. ספיר:

הממשלה החליטה בזמנו שהיא רוצה לחוקק חוק ויחד

עם זאת החליטה לחכות עד שתגיש חוות דעת. יש חשש שאם לא יהיה חוק, זה עלול לשחק את הקמת התחנה לשתיים-שלוש שנים.

שר הבריאות י. ברזילי:

אתה מסבך את עצמך, כי אני בטוח שבכנסת תהיה

התנגדות לדבר זה, ואינני יודע למה זה נחוץ לנו.

שר הדואר י. ישעיהו:

אולי ועדת החקיקה תשקול גם דבר זה, כי אם

אומרים שהחוק בא למעשה לתת חסינות של בתי המשפט, העניין די עדין.

שר האוצר פ. ספיר:

אינני מאמין שחברי הכנסת יחשבו, לאחר שיסבירו להם את העניין, שאין צורך בחשמל. הם אחראים לא פחות מאתנו.

אני רוצה לסכם את ההצעות להצבעה. ראשית, אנחנו מבקשים את ועדת החקיקה לתאם את החוק על דעת הממשלה, ואם שר המשפטים או ועדת החקיקה יחשבו שהעניין מובטח ולא יפסיקו את העבודה באמצע אם לא יהיה חוק, אינני מתנגד. איך הגענו לעניין קבלת החוק? - לא מפני שמישהו שאינו מבין בחוקים הביא זאת, אלא מפני שמצאנו שיש צורך בחוק.

ישנו החלק השני הנוגע לערעורו של שר הבטחון על פי חוות הדעת של הרמטכ"ל. כאן אני מציע - וזה כולל את הצעתו של השר בגין - שוועדה של שלושה-ארבעה שרים תבדוק את העניין. מדובר בעיקר בנוגע להליקופטרים ו"פייפרים", כלומר מטוסים קטנים.

שר הבריאות י. ברזילי:

מה בקשר ל"ארקיע"?

שר האוצר פ. ספיר:

"ארקיע" מזמן צריכה לעבור ללוד, על זה הוחלט לפני 6 שנים, ושבע פעמים חזרו ודנו על זה ובכל פעם החליטו מחדש שעליהם לעבור ללוד. שמענו מפי השר קול, שבעניין זה היו ערעורים מצד עיריית אילת ומועצת הגליל העליון, וגם שר התחבורה היה בתוך העניין. יחד אתו נקבעו קצב בניין הכביש, ההשקעה והעיתוי. בעיית ההליקופטרים צריך לבדוק, ואני מציע להטיל זאת על ועדה של שר התחבורה, שר הפיתוח, שר הבטחון ושר העבודה.

שר השיכון מ. בנטוב:

ושר הבריאות.

שר האוצר פ. ספיר:

מה נוגע עניין הבריאות להליקופטרים? אבל לא

איכפת לי.

שר הבטחון מ. דיין:

מה הוועדה תעשה?

שר האוצר פ. ספיר:

היא תבדוק.

שר הבטחון מ. דיין:

אני רוצה להציע הצעה אחרת. שמעתי פה מכולם: (א) שמסכימים כי מטוסי קישור והליקופטרים צריכים להמשיך לפעול משדה התעופה דב, אלא אם יש אלטרנטיבה אחרת בתוך העיר תל אביב; (ב) זה לא עומד בסתירה לבניין התחנה. אז לשם מה נחוצה ועדה? אם מסכימים לקבל החלטה כזו, אני לא מתנגד.

שר התחבורה מ. כרמל:

צריך לבדוק אם אין סתירה.

שר הבטחון מ. דיין:

אז קודם צריך לקבל החלטה האומרת ששדה התעופה דב
ימשיך לשרת מטוסי קישור והליקופטרים, אלא אם יהיה שדה תעופה אחר. החלטה כזאת
של הממשלה קיימת.

שר העבודה י. אלוץ:

זה לא נוגע לתחנה.

שר הבטחון מ. דיין:

ברגע שתהיה החלטה כזאת של הממשלה, אני לא דואג

יותר.

שר האוצר פ. ספיר:

אם אנחנו מחליטים כך, לא תימצא אלטרנטיבה ואז
צריך להיות ברור שהתחנה לא תיבנה שם.

ד"ר י. ספיר:

אני בכל זאת מבקש להבהיר נקודה זו, כי לדעתי
אין פה שום סתירה. בשביל הליקופטרים ו"פייפרים", גם אם יקימו את התחנה, יש עוד
מקום בשדה דב.

שר הבטחון מ. דיין:

וזאת אמרו כל המומחים.

שר העבודה י. אלון:

השר דיין יודע מה הוא רוצה, הוא רוצה שיהיה ברור שבעתיד אפשר יהיה לנחות שם לא רק עם הליקופטרים, אלא גם עם "פייפרים".

שר הבטחון מ. דיין:

זה נאמר בהחלטה.

שר העבודה י. אלון:

במידה שיש התנגשות בין נחיתת "פייפרים" והליקופטרים בשדה דב, זה לא נוגע לבניית תחנת הכוח, אלא לתכנית ל'. אנחנו לא דנים עכשיו על תכנית ל', אלא על בניית תחנת הכוח.

שר האוצר פ. ספיר:

אנחנו לא דנים עכשיו על תכנית ל', ואני מציע שעכשיו לא נקבל שום החלטה שיש לה קשר עם תכנית ל'. יבוא ראש הממשלה, שטיפל בזה הרבה במשך ארבע שנים, וגם קודם בהיותו שר האוצר, יחד עם שר הפנים, וידונו על זה.

אני מציע שתהיה ועדה שתבדוק את כל הדברים שדובר

עליהם כאן.

שר התחבורה מ. כרמל:

לפי מיטב ידיעתי, המומחים קובעים שבעת שיתחילו לבנות, אם יקימו עגורנים כפי שרוצים, אי אפשר יהיה לטוס בהליקופטרים, לגבי "פייפרים", זה דבר אחר.

שר האוצר פ. ספיר:

אמרתי קודם שזה סותם את הגולל על הקמת התחנה, אז אפשר להחליט לקבור אותה כבר עכשיו... על כן אני מציע שהוועדה תבדוק זאת, כי לדעתי הקמת התחנה היא עניין חיוני גם מבחינת החשמל וגם מבחינת התעסוקה.

שר העבודה י. אלון:

אני מציע פה להחליט שלא לבטל את הקמת תחנת הכוח, הוועדה תבדוק את האפשרות של סידור התביעות של משרד הבטחון בעניין הטיסות. יכול להיות שזה מתנגש בתכנית ל', ואז זה יצטרך לחזור לשולחן זה.

שר האוצר פ. ספיר:

אני לא מתנגד, אבל לא עכשיו.

שר הפיתוח ושר התיירות מ. קול:

אני מציע החלטה, לבנות את תחנת החשמל, ויחד עם זה לבחור ועדה שתבדוק את הבעיות של הליקופטרים ואווירונים קישור.

שר הבטחון מ. דיין:

אני הבאתי ערעור על ההצעה הזאת.

שר התחבורה מ. כרמל:

אני חוזר להצעתו של שר המשפטים להעביר את הצעת החוק לוועדת החקיקה, ובעת ובעונה אחת, ועדת השרים תבדוק את האימפליקציות השונות של הבעייה.

שר המשפטים י. ש. שפירא:

אני הצעתי ועדה מתמדת בתוך החוק.

שר הבטחון מ. דיין:

פה ישנם שני סעיפים שונים על סדר היום, ועם כל הכבוד להצעה בעניין התחנה, אי אפשר לדון בהצעה השנייה כב"זנב" של ההצעה הראשונה. יכולים לקבל את הערעור או לא לקבל. הערעור, כפי שקראתי לכם במכתבו של הרמטכ"ל אומר, לא לבטל את שדה דב במידה והדבר נוגע להליקופטרים ול"פייפרים", ועל זה אני מבקש להצביע. אם זה לא עומד בסתירה, אז תקום התחנה.

שר השיכון מ. בנטוב:

אתה אמרת, 'או שימצאו אלטרנטיבה'.

שר הבטחון מ. דיין:

אלטרנטיבה יכולה להיות להליקופטרים ולא
 ל"פייפרים". אין שום הצעה אלטרנטיבית ל"פייפרים" מבחינת המסלול בשדב דב.
 יכולים להחליט נגד, אבל אני רוצה להביא הצעה זו להחלטה. אני מציע שהממשלה
 תחליט ששדה דב ימשיך לשמש מטוסי קישור, כלומר "פייפרים" והליקופטרים.

השר מ. בגין:

עד להחלטה חדשה.

שר הבטחון מ. דיין:

כל החלטה היא עד להחלטה חדשה...

שר הדתות ז. ורהפטיג:

הרמטכ"ל מבקש ארכה של שנתיים-שלוש שנים.

שר הבטחון מ. דיין:

הרמטכ"ל מבקש להקפיא את עניין שדה דב.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

זאת הרמטכ"ל לא מבקש.

שר הבטחון מ. דיין:

אז אני מבקש זאת, מותר לי, אני מבקש להצביע
ששדה דב ימשיך לשמש "פייפרים" ומטוסי קישור.

שר האוצר פ. ספיר:

נצטרך להצביע. הצעתי היא שיבנו את התחנה
שהוחלט עליה כמה פעמים, ואף הוזמן ציוד לבניינה, ושווערה תחפש פתרון לבעיית
ההליקופטרים ומטוסי קישור. הצעתו של בגין כלולה בתוך הצעתי, שצריך לחפש
סידורים בשביל הליקופטרים ואווירוני קישור, כלומר "פייפרים".

השר מ. בגין:

אני מציע להטיל על שר התחבורה או על ועדה, איך
שהממשלה תחליט, לחפש שדה תעופה חלוף בסביבות העיר תל אביב, להליקופטרים
ולאווירוני קישור. כל עוד לא נמצא שדה תעופה כזה, ימשיך שדה התעופה דב להיות
מופעל בשביל שתי המטרות הללו.

שר האוצר פ. ספיר:

אני מעמיד הצעות אלו להצבעה.

הצבעה:

בעד הצעת השר דיין	- 2 קולות;
בעד הצעת השר פ. ספיר	- 8 קולות;
בעד הצעת השר בגין	- 6 קולות.

שר האוצר פ. ספיר:

נתקבל ההצעה שבונים את תחנת הכוח ומבררים את הצד התחוקתי, והוועדה גם תבדוק את הבעיות שהועלו כאן. יושב ראש הוועדה יהיה שר התחבורה וחבריה: שר הפיתוח, שר העבודה, שר הבטחון או נציגו.

מ ח ל י ט י ם : (א) ליפות כוחה של ועדת השרים לענייני חקיקה לדון ולהחליט, על דעת הממשלה, על הצעת חוק תחנת הכוח תל אביב ועל הגשתה לכנסת.

(ב) (ב-8 קולות) לאשר את הקמת תחנת הכוח רידינג ד' בשטח שנקבע באיזור תל אביב ולהטיל על ועדת שרים למצוא הסדר לבעיית מטוסי הקישור וההליקופטרים של צה"ל, המשתמשים כיום בשדה דב.

הרכב הוועדה: שר התחבורה - יו"ר, שר הבטחון, שר העבודה ושר הפיתוח.

2) קולות בעד ההצעה כי שדה דב ימשיך לשמש את מטוסי הקישור וההליקופטרים של צה"ל;

6 קולות בעד ההצעה להטיל על ועדת שרים למצוא שדה
תעופה חלוף לשדה דב בשביל הצרכים הנ"ל של צה"ל וכל
עוד לא נמצא מקום חדש ימשיך שדה דב לשמש את מטוסי
הקישור וההליקופטרים של צה"ל).

הישיבה ננעלה בשעה 13.10
